

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
**VLOGA DIGITALIZACIJE V RAČUNOVODSKEM POKLICU IN
NJEGOVI PRIHODNOSTI**

Ljubljana, avgust 2020

ŠPELA RUŽIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Špela Ružič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Vloga digitalizacije v računovodskem poklicu in njegovi prihodnosti, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko asist. dr. Mino Ličen

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu prek Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 DIGITALIZACIJA V RAČUNOVODSTVU DANES	2
1.1 Kaj je digitalizacija in kako se kaže v računovodstvu	2
1.1.1 Prednosti digitalizacije v računovodstvu	3
1.1.2 Slabosti digitalizacije v računovodstvu	4
1.2 Trenutni trendi v računovodstvu	5
1.3 Vpliv digitalizacije na število zaposlenih v računovodstvu	5
1.4 Posledice in razlogi neintegracije digitalizacije v računovodstvu za podjetje	6
2 RAČUNOVODSKI PROGRAMI, PORTALI IN PLATFORME V PRAKSI	7
2.1 Uporaba računovodskih programov v praksi	7
2.1.1 Vasco	7
2.1.2 Pantheon.....	8
2.1.3 iCenter.....	9
2.2 Spletni računovodski programi v oblaku	10
2.3 Digitalne platforme in portali	11
2.3.1 eDavki.....	11
2.3.2 eRačun.....	14
2.3.3 eBOL.....	15
3 PRIHODNOST DIGITALIZACIJE V RAČUNOVODSTVU	17
3.1 Računovodski trendi v prihodnosti.....	17
3.2 Razvoj računovodske tehnologije.....	18
3.3 Posledice COVID-19 za digitalizacijo v računovodstvu	19
3.4 Obstoje in podoba računovodskega poklica	20
3.4.1 Računovodja prihodnosti	21
4 DIGITALIZACIJA Z VIDIKA KNJIGOVODJE IN RAČUNOVODJE	22
4.1 Intervju s knjigovodjo v javnem sektorju	22
4.2 Intervju z računovodjo v računovodskem servisu	24
SKLEP	27
LITERATURA IN VIRI	28

KAZALO SLIK

Slika 1: Računovodski program Vasco	8
Slika 2: Program Pantheon Accounting.....	9
Slika 3: Program iCenter.....	10
Slika 4: Računovodski programi v oblaku e-računi.com, Accountingbox in Minimax	11
Slika 5: Podoba portala eDavki leta 2003 (zgoraj) in po prenovi leta 2018 (spodaj)	13
Slika 6: Portal UJP eRačun.....	15
Slika 7: Elektronski bolniški list – eBOL.....	17

SEZNAM KRATIC

eBOL – Elektronski bolniški list

FURS – Finančna uprava Republike Slovenije

UJP – Uprava Republike Slovenije za javna plačila

ZZZS – Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije

UVOD

V zaključni strokovni nalogi sta obravnavani dve področji, in sicer digitalizacija in računovodstvo. Obe področji igrata nepogrešljivo vlogo pri poslovanju podjetij. Digitalizacija je v današnjem poslovnem in tudi zasebnem svetu že nekaj popolnoma vsakdanjega. Še več, brez nje si poslovanja nekako sploh ne moremo več predstavljati.

Obe omenjeni področji bom v zaključni strokovni nalogi združila, in sicer tako, da bom raziskovala, kako je digitalizacija vplivala na področje računovodstva. Poglobila se bom v aktualne izzive, ki jih digitalizacija predstavlja za računovodstvo, kako se podjetja soočajo z njo, kako se z njo soočajo zaposleni in kaj jim predstavlja največji problem. Raziskala bom, kakšne rešitve digitalna tehnologija in platforme ponujajo podjetjem. Osredotočila se bom tudi na vpliv digitalizacije na obstoj računovodskega poklica v prihodnosti in kako bo le-ta videti.

Za temo digitalizacije v računovodstvu sem se odločila iz več razlogov. Prvi izmed njih je ta, da je tema precej aktualna in se z njo soočajo vsa podjetja. Drugi razlog je osebne narave, saj zaključujem študij računovodstva in me zanima, kakšna bo podoba mojega bodočega poklica v prihodnosti in kakšne spremembe je na tem področju mogoče pričakovati. Zanima me tudi, kakšni bodo v prihodnosti izzivi, ki bodo predstavljali vsakdan računovodje, in kakšne kompetence bodo potrebne za uspešno nadaljnje opravljanje računovodskega poklica.

Cilji v teoretičnem delu zaključne strokovne naloge so predvsem raziskati, kakšna so strokovna mnenja o digitalizaciji v računovodstvu in kaj o tej temi pravijo statistični podatki. Cilji v praktičnem delu pa so predvsem iz prve roke ugotoviti dejanske probleme in izzive, s katerimi se računovodje soočajo že leta, ter kakšen pogled imajo na digitalizacijo v računovodstvu skozi leta izkušenj.

Omejitev pri pisanju zaključne strokovne naloge je le ena, na katero žal ni mogoče vplivati. Ta omejitev je, da bo večina napisanega, kar se tiče prihodnosti, izhajala iz predvidevanj, napovedi, domnevanj in stališč, saj vpogleda v dejansko prihodnost nimamo.

Pri zaključni strokovni nalogi bom uporabljala tako primarne kot sekundarne podatke. V okviru sekundarnih podatkov bom proučila vso obstoječo strokovno literaturo na spletu, tako v slovenskem kot angleškem jeziku, članke in revije na temo digitalizacije v računovodstvu ter druge knjige. Primarne podatke bom zbrala s pomočjo dveh intervjujev, ki ju bom naredila z izkušenima računovodkinjama iz dveh različnih podjetij in z več leti delovnih izkušenj. Z intervjuji bom dobila neposredna mnenja in podatke od računovodkinj starejših generacij.

1 DIGITALIZACIJA V RAČUNOVODSTVU DANES

Digitalizacija in računovodstvo sta dve področji, ki v današnjem svetu hodita z roko v roki. Opravljanje poklica računovodje bi bilo danes praktično izjemno oteženo, če digitalizacija ne bi obstajala oziroma če le-ta ne bi bila del računovodskega vsakdana. Kaj digitalizacija sploh je in kako se kaže v računovodstvu, je predstavljeno v nadaljevanju tega poglavja.

1.1 Kaj je digitalizacija in kako se kaže v računovodstvu

Digitalizacija je zelo širok pojem, ki se uporablja v več kontekstih in ima zato tudi več kot samo en pomen. Da bi razumeli, kaj je digitalizacija, pa moramo najprej pojasniti pomen digitizacije. Oba pojma se sicer izmenično uporabljata v pogovornem kontekstu in se drastično ne razlikujeta.

Digitizacija pomeni ustvarjanje digitalne oblike neke fizične oziroma analogne stvari (I-Scoop, brez datuma). V skupino teh stvari spadajo na primer papirni dokumenti, mikrofilmske slike, fotografije in zvoki. Ko neko stvar digitiziramo, pa to ne pomeni, da s tem popolnoma uničimo dokument, sliko oziroma zvok. Je pa res, da lahko nek zvok oziroma podoba nečesa v resničnem življenju izgine potem, ko določen zvok (oglašanje ptiča) posnamemo oziroma fotografiramo poseben trenutek (na primer poroka). Digitizacija je torej preoblikovanje nečesa nedigitalnega v digitalno obliko, katero se potem lahko uporablja s pomočjo računalniškega sistema v številne različne namene. Tipični napravi, ki bi spadali v proces digitizacije, sta na primer skener in fotoaparati (I-Scoop, brez datuma).

Digitalizacija v poslovnem svetu predstavlja izboljševanje, preobrazbo/preoblikovanje in omogočanje poslovnih dejavnosti, modelov, funkcij in procesov z nekim določenim končnim ciljem. To je omogočeno z obširnejšo souporabo digitalne tehnologije in digitalnih podatkov, ki skupaj človeku podajata konkretne podatke. Te podatke pa potem človek pretvori v neko znanje oziroma inteligenco. Najpogostejše naprave, ki to omogočajo, so računalnik, pametni telefon in tablični računalnik (I-Scoop, brez datuma).

V nadaljevanju zaključne strokovne naloge bom zaradi lažjega razumevanja in jasnosti napisanega uporabljala samo izraz digitalizacija.

Kako se torej digitalizacija kaže v računovodskem poklicu – najdemo jo v obliki skenerjev, ki so nepogrešljivi pri transformaciji fizičnih računovodskih dokumentov (npr. računov, pogodb in kompenzacij). Druga oblika so računalniki, s pomočjo katerih računovodje vse te skenirane dokumente lahko preberejo in se na njihovi podlagi odločajo. Računalnik je nepogrešljiv tudi pri knjiženju dokumentov in izdelavi bilanc, za kar računovodje uporabljajo specifične računovodske programe, brez katerih bi bilo delo danes popolnoma nemogoče. Tretja oblika so pametni telefoni, ki prihajajo vedno bolj v ospredje, saj so njihove zmogljivosti vse večje in obsežnejše. S pomočjo vse več aplikacij, ki so na voljo,

lahko pametni telefon služi za številne računovodske namene. Za začetek računovodji omogočajo, da ima dostop do elektronske pošte, kjerkoli se nahaja, in ne samo takrat, ko je v pisarni. Na ta način se lahko računovodja hitreje odzove na probleme in jih tudi učinkoviteje rešuje. Pametni telefon se lahko z izbiro ustrezne aplikacije uporabi tudi kot skener različnih dokumentov (Accountingbox, 2016). Večji pomen ima za računovodjo uporaba mobilne banke, ki omogoča upravljanje z bančnim računom kar prek pametnega telefona. Če mobilni banki dodamo še mobilno denarnico, pa lahko pametni telefon služi tudi za plačevanje računov (Accountingbox, 2019). Kreiranje računov je še ena uporabna funkcija. V primeru, da se računovodja nahaja izven pisarne (npr. na sejmu ali sestanku pri stranki), lahko namreč s pomočjo aplikacije izda račun. Stroški, ki nastanejo izven podjetja s strani zaposlenih, morajo biti evidentirani. Zaposleni lahko te račune hranijo na pametnem telefonu z uporabo ustrezne aplikacije in jih potem posredujejo računovodstvu (Block Advisors, brez datuma).

1.1.1 Prednosti digitalizacije v računovodstvu

Digitalizacija prinaša v računovodstvu veliko prednosti. V nadaljevanju so podrobneje opisane največje in najpomembnejše prednosti.

Prva izmed prednosti je racionalizacija računovodskega sistema. Ko se knjigovodske knjige vodijo digitalno, je sestavljanje poročil lažje, saj računovodje hitreje dostopajo do specifičnih finančnih informacij in podatkov. Pri digitalnem vodenju knjigovodskih knjig so vsi podatki shranjeni na točno določenih mestih in lahko računovodje do njih dostopajo v nekem realnem času. Tukaj gre predvsem za finančne transakcije in denarni tok v podjetju, do katerih lahko računovodja pride z le nekaj kliki (Fisher, 2019).

Druga prednost je izboljšanje produktivnosti in hitrejše opravljanje računovodskih nalog. Osnovna računovodska opravila so v papirni obliki zelo zamudna in vzamejo precej več časa kot v digitalni. Z digitalno obliko lahko tako knjigovodja kot tudi glavni računovodja podatke uvozita in izvozita v le nekaj minutah. Enako velja za finančne transakcije in računovodska poročila, ki so lahko kreirana v zelo kratkem času (Pratt, 2017).

Tretja in zelo pomembna prednost digitalizacije v računovodstvu je varnost dokumentov in občutljivih podatkov. Čeprav imajo računovodje učinkovit in varen sistem hranjenja ter arhiviranja fasciklov z računovodsko dokumentacijo, še vedno obstaja možnost, da se le-ti izgubijo, poškodujejo (poplave, požari) ali pa pride do kraje. Vso to tveganje lahko podjetja bistveno zmanjšajo s shranjevanjem občutljivih dokumentov v digitalni obliki. Vsekakor pa je treba tudi digitalno dokumentacijo ustrezno zaščititi. To lahko računovodje storijo z rednim ustvarjanjem varnostnih kopij in pa s shranjevanjem le-te na varnostno ustreznih strežnikih (Pratt, 2017).

Boljša dostopnost do pomembnih finančnih podatkov je četrta prednost digitalizacije. V podjetjih finančnih podatkov ne potrebujejo le v računovodskem oddelku, temveč tudi v

nekaterih drugih, kot sta prodaja in nabava. Informacije v digitalni obliki so tako lažje dostopne tudi zaposlenim izven računovodskega oddelka. Digitalizacija dokumentov pa pride še posebno do izraza v primeru, ko podjetje nima internega računovodstva, temveč za vodenje knjig skrbi računovodski servis, ki hrani vso dokumentacijo. V primeru samo papirnega shranjevanja dokumentacije bi bilo tukaj izgubljenega veliko časa, če bi v podjetju potrebovali določene dokumente. Digitalne dokumente pa lahko enostavno zavarujemo z geslom in dostop do njih omogočimo samo pooblaščenim osebam (Pratt, 2017).

Peta, vendar nezanemarljiva prednost digitalnega računovodstva je zagotavljanje bolj natančnih poročil in tekočih podatkov. Finančne informacije so v digitalni obliki z lahkoto pridobljene, razvrščene in analizirane, kar posledično vodi do poročil z manj napakami. Papirna oblika je v tem primeru še posebej zamudna, poleg tega pa je vprašljiva tudi točnost finančnih informacij. Le-te se namreč neprestano spreminjajo in je zato kreiranje poročil malce oteženo že v digitalni obliki, kaj šele v papirni. Točna poročila s tekočimi finančnimi podatki pa predstavljajo pomembno vrednost za poslovanje katerega koli podjetja (Pratt, 2017).

1.1.2 Slabosti digitalizacije v računovodstvu

Skupaj z veliko prednostmi pa pridejo tudi slabosti oziroma nekatere nevarnosti, povezane z digitalizacijo v računovodstvu, ki lahko resno ogrozijo poslovanje podjetja. Nekaj resnejših nevarnosti, na katere bi morala biti podjetja še posebej pozorna, je predstavljenih v nadaljevanju.

Prva izmed slabosti digitalizacije v računovodstvu je možnost prevar. Včasih lahko zanašanje na računalnike privede do večjih problemov, kot če jih sploh ne bi uporabljali. Ker se veliko digitalne dokumentacije hrani v oblakih, se poveča možnost nepooblaščenega dostopa do dokumentov oziroma vdora. Pri tem je lahko ogroženo premoženje podjetja, pride pa lahko tudi do zadolžitvev in obveznosti. V primeru, da heker uporabi identifikacijske podatke podjetja, kot sta davčna in matična številka, lahko odpira bančne račune, naroča kreditne kartice in celo jemlje posojila ter tako podjetje spravi v dolgove (Leonard, 2019).

Tehnične težave so druga izmed slabosti digitalizacije v računovodstvu. Računalniki in tehnologija, s katero imamo opravka, ko govorimo o digitalizaciji, so podvrženi težavam, katerim računovodja sam ne bo kos. Na primer, pride lahko do izpada elektrike, sesutja strežnika ali pa računalnik napade virus in postane ta popolnoma neuporaben. Pri nekaterih od teh problemov ima računovodja zvezane roke, ko govorimo o računalniških virusih, pa se le-teh podjetje lahko uspešno ubrani z ustrežno izbiro protivirusnega programa (Leonard, 2019).

Ena od slabosti je tudi napačno rokovanje s programsko opremo. Zaposleni, ki se z računovodskim programom šele spoznavajo, oziroma tisti, ki jim računalniške spretnosti niso ravno blizu, lahko hitro naredijo kakšno večjo napako. Z mislijo, da delajo eno stvar,

naredijo nekaj popolnoma drugega, kar lahko vzame precej časa, da se napako odpravi. Do takih napak lahko zelo hitro pride v primeru, ko ima podjetje zunanje računovodstvo in hkrati nekatere knjigovodske naloge še vedno opravlja interno. Tako v računovodskem programu s podatki upravljata vsaj dve osebi; računovodja v računovodskem servisu in na primer knjigovodja v podjetju. Knjigovodja, ki poseduje nekoliko manj spretnosti in znanja, je bolj podvržen napakam v računovodskem programu (Leonard, 2019).

1.2 Trenutni trendi v računovodstvu

Kakšno je trenutno stanje glede računovodskih trendov, česa se računovodski oddelki znotraj podjetij najbolj poslužujejo, kaj je tisto, kar je najbolj učinkovito v računovodskih servisih in kaj računovodjem danes pomaga do najbolj optimalnih in produktivnih rezultatov? V nadaljevanju so predstavljeni nekateri najpogostejši trendi v računovodstvu.

Med digitalnimi trendi v računovodstvu trenutno najbolj izstopa poslovanje v oblaku. Ko podjetja potrebujejo določene finančne in računovodske podatke, le-te potrebujejo hitro, če ne že kar takoj, v danem trenutku. Tukaj pride računovodstvo v oblaku zelo do izraza, saj ima podjetje omogočen dostop do podatkov ob katerikoli uri v dnevu, na katerikoli dan v tednu z možnostjo dostopa ne le z računalnika, temveč tudi telefona ali tablice. Prenos podatkov v fizični obliki do nekoga v podjetju, ki te podatke potrebuje, torej sploh ne pride v poštev. Če zraven vključimo še kontekst varnosti in možnost, da se pomembne informacije po poti do prejemnika izgubijo, je poslovanje v oblaku res najbolj optimalen in varen način prenosa in deljenja podatkov. Z uporabo poslovanja v oblaku izginejo tudi nepotrebne skrbi za vzdrževanje strojne opreme in ustvarjanje varnostnih kopij (Glad, 2019).

Avtomatizacija računovodskih procesov je drugi zelo pogost trend (Glad, 2019). Še posebno izstopa avtomatizacija vnosa prejetih faktur v računovodski program, katerih se poslužujejo tako računovodski servisi kot tudi računovodski oddelki v podjetjih. Obstajajo programi, ki sami razberejo ključne podatke s prejete fakture in le-te avtomatsko vnesejo v računovodski program. Kar mora računovodja oziroma knjigovodja v tem primeru storiti, je, da prejeto fakture skenira v primeru, da je le-ta v papirni obliki. Naloga knjigovodje oziroma računovodje je potem le kontrola podatkov, ki so na eni strani vneseni v program, na drugi strani pa prikazani na računu. Fizični vnos podatkov s strani knjigovodje oziroma računovodje je tukaj popolnoma nadomeščen z avtomatiziranim procesom zajemanja podatkov.

1.3 Vpliv digitalizacije na število zaposlenih v računovodstvu

Odgovori na vprašanje, ali je digitalizacija v računovodstvu povzročila zmanjšanje števila zaposlenih v tem sektorju, so glede na številne raziskave precej različni. Podjetje KPMG je v Nemčiji izvedlo raziskavo na temo digitalizacije v računovodstvu, v kateri je skupaj sodelovalo 146 finančnih direktorjev, glavnih računovodij v računovodskih servisih in

samostojnih računovodij v računovodstvu. Po njihovih poročanjih se je skupaj 30 % sodelujočih strinjalo ali popolnoma strinjalo s trditvijo, da je v njihovem podjetju prišlo do zmanjšanja števila zaposlenih v računovodstvu kot posledica digitalizacije. Po drugi strani pa se 45 % vseh sodelujočih ni strinjalo ali nikakor ni strinjalo z omenjeno trditvijo (Kreher, Sellhorn & Hess, 2017, str. 15).

Christophen Hutten (Kreher, Sellhorn & Hess, 2017, str. 16) iz podjetja SAP SE je za omenjeno raziskavo povedal, da avtomatizacija ne nujno pomeni zmanjšanja števila zaposlenih, ampak zaposlenim omogoči, da je njihovo delo posvečeno pomembnejšim nalogam in funkcijam v podjetju. Podal je tudi primer iz njihovega podjetja, in sicer ko so v njihovem podjetju avtomatizirali poročanje v eni izmed skupin, tam ni prišlo do odpuščanja, temveč so tisti zaposleni, ki so do sedaj podatke vnašali ročno, le-te sedaj pregledovali, ali so pravilno vneseni, in jih interpretirali. Po njegovem mnenju je to veliko bolj pomembno in tudi bolj zanimivo za zaposlene.

Syynimaa in Jylha (2019, str. 5) sta na Finskem izvedla raziskavo o vplivu digitalizacije na računovodska podjetja. V zvezi z vplivom digitalizacije na število zaposlenih v podjetjih sta ugotovila, da se naloge zaposlenih zaradi implementacije digitalizacije in tudi robotizacije predvsem spreminjajo v kontrolorje, strokovnjake za določena področja in svetovalce. Predvsem se je kot posledica zelo povečala potreba po strokovnjakih za določena področja. Po drugi strani pa je tretjina podjetij bila mnenja, da bo implementacija novih tehnologij povzročila zmanjšanje števila zaposlenih, saj naj nekateri zaposleni ne bi bili sposobni opravljati nalog, ki jih predstavlja tako imenovana nadgradnja poklica. Hkrati pa navajajo, da bi se zaradi rasti podjetja – kot posledica digitalizacije – za te delavce, ki naj bi jih morali odpustiti, našla druga vloga v podjetju. Nekaterim izmed preostalih podjetij v raziskavi pa se je zdela misel na zmanjšanje števila zaposlenih očitna in neizogibna. Izpostavili so tudi zaposlene, ki se bodo v nekaj letih upokojili, primanjkljaj teh zaposlenih bi potem nadomestili z novo tehnologijo.

1.4 Posledice in razlogi neintegracije digitalizacije v računovodstvu za podjetje

Neintegracija digitalizacije v računovodstvu ima lahko različne posledice na eni strani za podjetja, kjer je računovodstvo le oddelek v podjetju, in na drugi strani na računovodske servise, katerih je računovodstvo glavna dejavnost podjetja.

Najprej se bom posvetila razlogom, zaradi katerih podjetja že a priori nasprotujejo digitalizaciji in integraciji tehnologije v vsakdanje poslovanje. V to skupino spadajo predvsem mala in srednje velika podjetja, katerih vodje spadajo v starejšo generacijo. V eni od raziskav, ki jo je naredilo angleško podjetje IRIS Software Group, je kar 61 % vseh vprašanih računovodskih servisov priznalo, da je digitalizacija računovodstva eden izmed največjih izzivov, povezanih z njihovimi strankami. Digitalizaciji računovodstva se

predvsem upirajo družinska podjetja, kjer za računovodstvo ponavadi skrbi nekdo, ki ni najbolj računalniško pismen. Kljub rasti in razvoju podjetja niso pripravljene karkoli spremeniti, še posebno, ker dotične spremembe zanje predstavljajo strošek. Po drugi strani so tukaj tudi mlajše generacije lastnikov podjetij, le-ti pa so informacijske tehnologije vajeni in so zato nad digitalnim računovodstvom navdušeni ter ga sprejemajo odprtih rok (IRIS Software Group, 2019).

Posledice neintegracije digitalizacije za podjetja, kjer računovodstvo predstavlja le oddelek, lahko utrpijo velike finančne izgube, saj so zaradi nenatančnih finančnih podatkov lahko izgubljeni posli in podjetje na splošno naredi velik korak nazaj.

Tisti računovodski servisi, ki digitalizacije ne bodo sprejeli odprtih rok in jo na nek način ignorirali, pa bodo morali v zelo kratkem času ustaviti poslovanje. Vzrok je ta, da računovodski servisi ne bodo več konkurenčni ostalim računovodskim servisom in bo zato izvedba njihovih storitev na bistveno nižji ravni od konkurence. Računovodski servis bo zato po hitrem postopku izgubljal stranko za stranko, dokler ne bo prisiljen dokončno prekiniti s poslovanjem. Posledica neintegracije digitalizacije za manjše računovodske servise so tudi združevanja oziroma prevzemi s strani večjih in konkurenčnejših računovodskih servisov (Petavs, 2013).

2 RAČUNOVODSKI PROGRAMI, PORTALI IN PLATFORME V PRAKSI

Drugo poglavje je namenjeno predstavitvi računovodskih programov, portalov in platform, ki računovodjem vsakodnevno lajšajo delo. Nabor vseh je precej velik, zato so v nadaljevanju opisani le nekateri izmed najpomembnejših oziroma najbolj znanih računovodskih programov, portalov in platform.

2.1 Uporaba računovodskih programov v praksi

Podjetja se lahko danes odločajo o izbiri med številnimi računovodskimi programi, nekateri izmed najbolj znanih so Vasco, Pantheon in iCenter. V tem podpoglavju so na kratko predstavljeni vsi trije omenjeni računovodski programi.

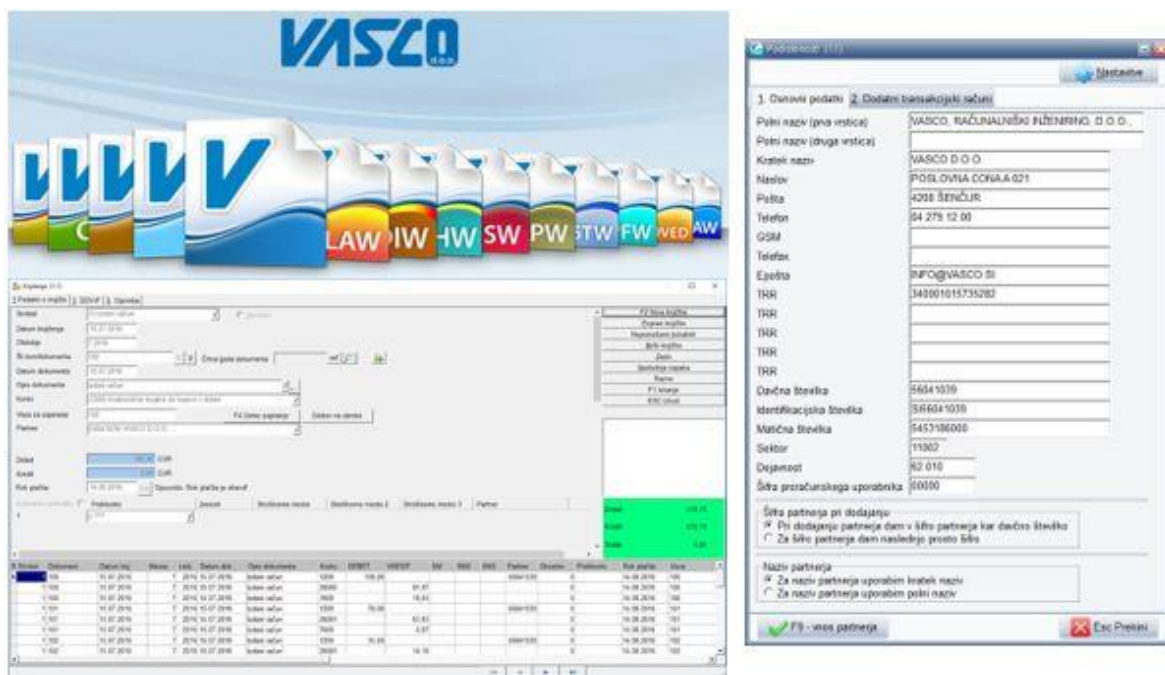
2.1.1 Vasco

Računovodski program Vasco je nastal v istoimenskem podjetju Vasco, d. o. o., njegov nastanek sega v leto 1991. Podjetje ponuja svojo programsko rešitev Vasco uporabnikom, kot so zasebniki, manjša in srednje velika podjetja ter večje poslovne enote (Vasco d.o.o., 2020a). Programske rešitve Vasco so zasnovane tako, da so razdeljene v različne module, zato jih je mogoče kupiti posamično ali pa kot paket modulov, ki si jih uporabnik sam

prilagodi svojim potrebam. Njihove rešitve so razdeljene v štiri podsisteme, in sicer so to finančno-računovodski, kadrovski, maloprodajni in veleprodajni podsistem ter spletne in mobilne aplikacije (Vasco d.o.o., 2020b). Podjetja, ki izberejo računovodski program Vasco, lahko izbirajo med dvema možnostma, in sicer lahko kupijo licenco ali se odločijo za mesečni najem programa.

Finančno-računovodski podsistem je sestavljen iz različnih aplikacij, kot so: Knjiga prejetih faktur KPFW, Glavna knjiga GKW, Blagajna BLAW, Osnovna sredstva OSW in Potni nalogi PNW. Za vsako področje posebej (npr. osnovna sredstva ali vnos prejetih računov) mora računovodja vstopiti v drugo aplikacijo. Računovodski program Vasco ima v primerjavi z ostalimi računovodskimi programi prednost upravljanja programa skoraj v celoti le z uporabo tipkovnice. Nastavljive bližnjice, ki jih ima program, omogočajo veliko hitrejši dostop do pogosto uporabljenih funkcij. Poleg tega si lahko vsak računovodja na svojem računalniku sam nastavi bližnjice po svoji meri (Vasco d.o.o., 2020c). Slika 1 prikazuje logotip in izgled programa Vasco.

Slika 1: Računovodski program Vasco

Vir: DEGRIZ, spletne storitve, d.o.o., (2014), Acenta d.o.o., (2020) in Vasco d.o.o., (2020d).

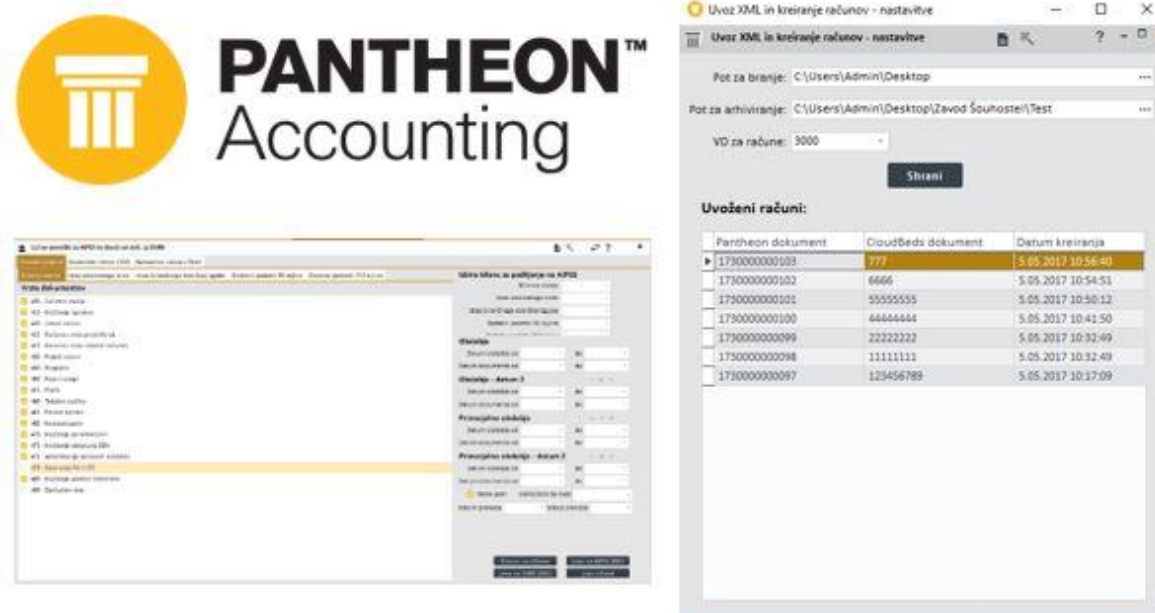
2.1.2 Pantheon

Program Pantheon je zasnovan pri podjetju Datalab SI, d. o. o., ki uporabnikom ponuja različne rešitve. Podjetja si lahko pravi program zase izberejo na podlagi treh kriterijev: velikosti podjetja, vrste industrije in vloge v podjetju. Ker govorimo o računovodstvu, stopi v ospredje program Pantheon Accounting, za katerega lahko podjetja in računovodski servisi

licenco za njegovo uporabo kupijo ali najamejo. Do danes je podjetje Datalab prodalo že 60.979 licenc Pantheon (Datalab SI, d.o.o., 2020a).

Pantheon Accounting je zasnovan posebno za računovodje in računovodske servise ter nudi celosten pregled nad strankami servisa in omogoča enostaven pregled nad terjatvami in obveznostmi. V programu je možno tudi neposredno kreirati, izvoziti in vročati različna poročila za Agencijo za javnopravne evidence in storitve, eDavke, Banko Slovenije in ostale. V sklopu programa Pantheon Accounting je računovodskim servisom omogočeno, da so lahko kadarkoli v stiku s strankami, in sicer prek Pantheon Gostovanja (angl. Pantheon Hosting). V isti bazi lahko namreč istočasno delata tako stranka kot tudi računovodja. Komunikacija, prenos dokumentov, preverjanje stanja in dostop do najnovejših finančnih podatkov tako potekajo hitro in enostavno. Na podlagi kakovostno analiziranih, obdelanih in prikazanih podatkov lahko računovodja stranki nudi zelo kakovostno in predvsem natančno poslovno ter finančno svetovanje (Datalab SI, d.o.o., 2020b). Na sliki 2 sta prikazana logotip in izgled programa Pantheon Accounting.

Slika 2: Program Pantheon Accounting

Vir: SOFTEH d.o.o., (2020) in Datalab SI, d.o.o., (2020c).

2.1.3 iCenter

Program iCenter je nastal v podjetju Saop, kjer so razvili tudi spletni računovodski program Minimax. Podjetje Saop že 33 let na tržišču ustvarja programske rešitve za več kot 30.000 uporabnikov (Saop d.o.o., 2020a).

Program iCenter omogoča podjetjem, da si sistem izberejo na podlagi dejavnosti, ki jo opravljajo: trgovinska, storitvena, proizvodna in servisna. Program je posebno zasnovan tudi

za računovodske hiše in pa javne zavode. Ko govorimo o javnih zavodih, program iCenter za uspešno vodenje in poslovanje uporablja vsaka druga šola v Sloveniji. iCenter pa nudi tudi personalizacijo sistema, in sicer tako da si lahko na podlagi različnih modulov, ki sestavljajo program, podjetja sama izberejo tiste, ki bi njihovo poslovanje najbolj olajšali in optimizirali. Nekateri, ki spadajo v kategorijo teh modulov, so: knjigovodstvo, plače in potni nalogi, poslovna poročila, kadrovska evidenca, dokumentni sistem in upravljanje trgovine in proizvodnje (iCenter, 2020). Na sliki 3 sta prikazana logotip in izgled programa iCenter.

Slika 3: Program iCenter

Vir: Saop d.o.o., (2020b), Saop d.o.o., (2020c) in Saop d.o.o., (2020d).

2.2 Spletni računovodski programi v oblaku

Veliko manjših podjetij in samostojnih podjetnikov se vse pogosteje odloča za uporabo spletnega računovodskega programa. Prvi spletni poslovno-računovodski program smo v Sloveniji dobili že leta 2003 in se imenuje e-računi.com (ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o., 2008). V prihodnjih letih so mu sledili še mnogi drugi. Dva izmed bolj znanih pa sta Minimax, ki je leta 2004 nastal v podjetju Saop, in AccountingBox, ki so ga leta 2012 ustvarili v podjetju Pronet Kranj, d. o. o.

Programi v oblaku prinašajo številne prednosti (ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o., 2008):

- enostavno upravljanje s programom, saj predhodno ni potrebna nobena namestitev programa, ker se do tega dostopa prek kateregakoli spletnega brskalnika;
- možnosti za krajo podatkov so zelo majhne, saj se ti ne nahajajo neposredno na računalniku;
- podatki so shranjeni v oblaku, za dodatno varnost pa se vsakodnevno opravlja varnostno kopiranje podatkov na drugo lokacijo;

- s programom lahko delate od koderkoli, kjer je na voljo internetna povezava, bodisi doma, pri stranki ali v službi;
- za uporabo spletnega programa ne nastanejo nepotrebni stroški nakupa programa, temveč se za njegovo uporabo mesečno plačuje naročnina;
- v primeru zunanjega računovodstva tako računovodja kot tudi podjetje delata z istimi podatki, kar obema omogoča delo z bolj ažurnimi in natančnimi podatki;
- če se računalnik pokvari, se delo lahko nemoteno nadaljuje z uporabo kateregakoli drugega računalnika, ki ima dostop do internetne povezave.

Na sliki 4 so prikazani logotip prvega spletnega računovodskega programa e-računi.com in logotipa dveh izmed najbolj znanih računovodskih programov Accountingbox in Minimax.

Slika 4: Računovodski programi v oblaku e-računi.com, Accountingbox in Minimax

Vir: Spin Global Consulting d.o.o., (2020), PRONET, Kranj, d.o.o., (2020) in Fortuna, (2011).

2.3 Digitalne platforme in portali

Država je omogočila enostavnejše urejanje zadev z različnih področij, kot so davki, upravni postopki, oddajanje vlog za otroški dodatek in mnoge druge s pomočjo vzpostavitve spletnih portalov. Teh portalov je precej, tisti, ki v največji meri vsakodnevno olajšujejo delo računovodij, so eDavki, eRačun in eBOL. V nadaljevanju so predstavljeni vsi trije omenjeni portali in njihov razvoj.

2.3.1 eDavki

Portal eDavki je svojo obliko pričel dobivati leta 2002, ko je Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS) prek javnega razpisa za njegov razvoj izbrala podjetje Hermes Softlab. Na tretjem javnem razpisu – prva dva sta namreč propadla – so poleg Hermes Softlab sodelovala še štiri podjetja: Microsoft Slovenija, SRC.SI, Halcom, ITS in Select Technology. V ožjem krogu sta na koncu pristala Hermes Softlab in Select Technology. Komisija FURS-a se je odločila, da sprejme ponudbo podjetja Hermes Softlab za 318,22 milijona takratnih tolarjev, čeprav je bila le-ta dražja za kar 60 milijonov (Biščak, 2002).

Sistem eDavki je zaživel decembra 2004, za uporabo sistema so zavezanci potrebovali tri stvari: računalnik, dostop do interneta in digitalno potrdilo (npr. SIGEN-CA). Vse tri stvari so za dostop do eDavkov in oddajo obračunov ter napovedi potrebne še danes. 15. decembra 2004 je FURS prejel prvi obračun davka na dodano vrednost v elektronski obliki, od 17. decembra 2003 je bil sistem na voljo zavezancem iz pristojnosti posebnega davčnega urada za DDV namene, v naslednjem letu od 15. januarja dalje pa je bil sistem na voljo vsem zavezancem za DDV v Sloveniji (STA, 2006b). Marca 2005 so podjetja in računovodski servisi lahko prvič oddali napoved za odmero dohodnine v elektronski obliki (eDohodnina). Kljub promociji portala pa je elektronsko dohodninsko napoved za leto 2005 oddalo le dobra 2 % dohodninskih zavezancev. Problem je tičal predvsem pri pridobitvi pooblastil za uporabo sistema in seznanitev z vsemi funkcijami, ki jih eDavki ponujajo. Posledično je bil portal eDavki s strani potencialnih uporabnikov premalo izkoriščen (Hafner, 2005). Boljši rezultati so se kazali pri oddaji obračuna DDV, elektronsko je namreč obračune DDV prek portala eDavki oddalo 14 % vseh davčnih zavezancev. Finančni prihranki so se zato poudarjeno kazali le pri oddaji obračuna DDV (STA, 2006a). V jeseni leta 2005 je bilo na voljo še več novih obrazcev, eden izmed pomembnejših je PODO – Prispevki in davčni odtegljaji (Hafner, 2005).

Z Zakonom o davčnem postopku je s 1. aprilom 2007 za vsa velika in srednja podjetja postalo obvezno poslovanje s FURS-om samo v elektronski obliki, torej prek eDavkov. Za vsa ostala podjetja in samostojne podjetnike pa je to postalo obvezno najkasneje s 1. januarjem 2008 (STA, 2008).

Julija 2008 je FURS uvedel obrazce iREK, kar je povzročilo, da so si morala vsa podjetja, ki izplačujejo plače ali druge honorarje, pridobiti digitalno potrdilo za oddajo le-teh na portalu eDavki. S prvim dnevom tega meseca so morali namreč delodajalci velikih in srednjih gospodarskih družb podrobno poročati podatke o izplačilu za vsakega delavca posebej. Takšno elektronsko poslovanje je FURS-u obetalo velike prihranke pri papirju, natančneje bi porabili kar 63,5 tone papirja manj (STA, 2008).

Portal eDavki je doživljal vzpone in padce, pojavljali so se problemi in iskale so se rešitve. Aprila leta 2011 se je pričela prva večja prenova informacijskega sistema e-davkov, ki naj bi trajala do leta 2014. Prenova portala je prek javnega razpisa padla v roke podjetja IBM Slovenija in je bila težka kar 21,5 milijona evrov. Področja za prenovu so bila precej obsežna in so med drugim zajemala davčno knjigovodstvo, DDV in izvršbe. V času prenove je prihajalo do več prekinitev, napak, nedelovanja in sesutij portala eDavki, kar je predstavljalo nočno moro vseh računovodij (Mihajlovič, 2011).

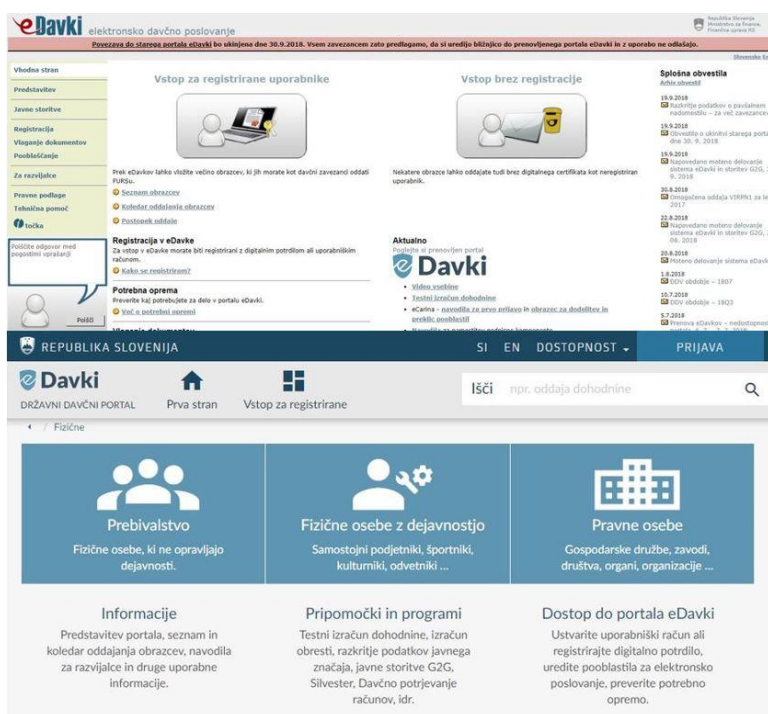
V letu 2014 je portal eDavki postal bogatejši za še eno elektronsko funkcijo, in sicer elektronsko vročanje ali eVročanje. Namenjen je elektronskemu vročanju dokumentov, kot so davčni opomini, sklepi in izvršbe (Smrekar, 2014). Z leti sta se število in raznolikost vročanja elektronskih dokumentov povečevala. Elektronsko vročanje je leta 2016 s prenovljenim Zakonom o davčnem postopku postalo obvezno za vse pravne in fizične osebe,

ki opravljajo dejavnost (STA, 2017). Do leta 2017 je FURS prišel do stopnje, ko je skoraj vse dokumente zavezancem vročal le še elektronsko.

Druga večja prenova portala je sledila poleti 2018, ko so se najprej odločili za grafično prenavo in novo strukturo portala. Kot drugo so se odločili, da bodo odpravili dva večja programa, prek katerih so podjetja in podjetniki oddajali davčne obračune, to sta bila Silvester Fineus – za fizične osebe in Silvester Pelias – za pravne osebe (Smrekar, 2018). Podoba starega in posodobljenega portala je prikazana na sliki 5.

Slika 5: Podoba portala eDavki leta 2003 (zgoraj) in po prenavi leta 2018 (spodaj)

Vir: STA in Zavšek, (2018) in STA, (2018)

Konec leta 2018 so predstavili še eno novost, in sicer mobilno aplikacijo eDavki, ki pa je namenjena zgolj fizičnim osebam. Med drugim aplikacija omogoča tudi obveščanje, v primeru, da delodajalec ne bo obračunaval in plačeval prispevkov za socialno varnost (Smrekar, 2018).

Prednosti uporabe eDavkov se skrivajo predvsem v enostavnem in hitrem izpolnjevanju ter oddaji različnih davčnih obrazcev. Poleg tega se dokumente lahko vlaga 24 ur na dan vse dni v tednu, ne glede na to, kje se nahajamo (v službi, doma), ter brez stroškov, ki nastanejo zaradi pošiljanja po pošti. Prednost portala eDavki je tudi vpogled v davčno kartico in neposreden prenos podatkov iz računovodskega programa v eDavke. Prek portala eDavki je zelo enostavno omogočeno tudi pooblašanje med uporabniki (eDavki, 2020).

2.3.2 eRačun

Izdaja elektronskega računa oziroma e-računa je v Sloveniji postala obvezna s pričetkom leta 2015, in sicer za tista podjetja, ki poslujejo s proračunskimi uporabniki. Posledično je to pomenilo, da bi se nekje do osem milijonov računov izdajalo samo še v elektronski obliki. Na upravi Republike Slovenije za javna plačila (v nadaljevanju UJP) so se za ta korak odločili z namenom povečanja uporabe e-računov med podjetji. Poslovanje z e-računi se je prek portala UJP namreč uporabljalo, že preden se je le-ta odločil za ta pristop, natančneje že od leta 2010 dalje, vendar se je praksa izvajala predvsem v velikih podjetjih (Mikuš, 2014).

Meja za izdajanje e-računov z uporabo portala UJP eRačun je pet računov mesečno oziroma 60 računov letno. Z namenom, da ne bi prišlo do zmede, ali je podjetje proračunski uporabnik ali ne, je UJP sestavil in na spletni strani objavil seznam le-teh (Mikuš, 2014).

Izdaja e-računa je omogočena prek portala UJP eRačun, kjer pa lahko poteka tudi izmenjava e-računov med podjetji in ne samo med podjetji in državo. Čeprav predstavlja UJP v sistemu e-računov najpomembnejši člen, pa je izmenjava le-teh omogočena tudi prek bank ali katerega izmed ponudnikov elektronske poti pošiljanja e-računov. Zaradi te ključne vloge je napredek vpeljave e-računov v prakso predvsem odvisen od sodelovanja UJP z ostalimi člani. Bank in ponudnikov skupaj je bilo do februarja 2020 natanko 80, medtem ko jih je bilo v začetku skoraj polovica manj, in sicer 43. Čas, ki ga e-račun potrebuje, da pride do prejemnika, je en dan, se pa pogosto zgodi, da e-račun prejemnika doseže tudi še isti dan (Mikuš, 2014).

V Sloveniji imamo od leta 2001 na voljo standard elektronskega poslovanja, ki se imenuje eSLOG. Iniciativa za zagon in promocijo elektronskega poslovanja v obliki XML-shem je prišla s strani Gospodarske zbornice Slovenije. Dokumenti, ki jih zajema standard eSLOG, so naročilnica, potrdilo naročila, dobavnica in račun (GS1 Slovenija, 2020).

Vpeljava sistema za e-račune s seboj prinaša tako stroške kot tudi prihranke. Stroški se glede na ponudnika, ki si ga podjetje izbere, razlikujejo. Odvisni so tudi od tega, ali gre za računovodski ali dokumentni sistem, kako je z nadgradnjo obstoječega sistema in ostalimi dejavniki. Kar se tiče prihrankov, pa se ti najbolj kažejo pri obdelavi in pa elektronski hrambi računov (Mikuš, 2014).

V januarju 2014 je bilo prek portala UJP izmenjanih med 100 in 200 e-računov. V juliju istega leta pa so številke precej narasle, saj je bilo izmenjanih preko 3.000 e-računov (Mikuš, 2014). Ko je z letom 2015 izdaja e-računa proračunskim uporabnikom postala obvezna, so samo v januarju prejeli kar 273.102 e-računov. Od tega je večina e-računov – 243.332 – prispela prek ponudnikov elektronskih poti in le 29.770 jih je bilo prejetih prek portala UJP eRačun (ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o., 2015a).

Seveda so se v začetku pojavljali različni izzivi in problemi pri različnih fazah izdaje in prejema e-računa. Prvi izmed problemov je bilo veliko število zavrnjenih e-računov, in sicer na podlagi naslednjih razlogov: vizualizacija računa, referenčna oznaka dokumenta in pa napačen naslovnik. Tako vizualizacija računa kot tudi referenčna oznaka nista obvezni komponenti e-računa in zato ne moreta biti podlaga za zavrnitev. Pri napačnem naslovniku pa je šlo za to, da dobavitelji e-računa niso poslali direktno na organizacijo (npr. bolnišnica, administrativna enota), temveč na krovno organizacijo, le-te pa zato niso vedele, komu jih naprej posredovati (ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o., 2015b).

Drugi izmed problemov, ki so se pojavili, je bil ta, da zavrnitev e-računa ni potekala v elektronski obliki, temveč še vedno papirno, problem je bil s časom odpravljen (ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o., 2015b).

Tretji problem pa se je pojavil pri operativnem sistemu, nameščenem na računalnik. Platforme UJP eRačun v začetku namreč sploh ni bilo mogoče uporabljati, če je imel uporabnik na svojem računalniku nameščen operativni sistem Mac ali Linux. Največ težav pa se je pojavljalo pri namestitvi podpisne komponente, brez katere e-računa ni mogoče izdati (ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o., 2015b). Izgled portala UJP eRačun je prikazan na sliki 6.

Slika 6: Portal UJP eRačun

The screenshot shows the 'Seznam izdanih E-računov' (List of issued e-invoices) page. At the top, there are navigation tabs: 'VNOS E-RAČUNA', 'IZDANI E-RAČUNI' (selected), and 'NASTAVITVE'. Below the tabs, there are search filters for 'Izdajatelj:', 'Datum izdaje (od - do):', 'Davčna št. prejemnika:', and 'Status:'. A search button 'IŠČI' is present. Below the filters, there are buttons for 'PRIPRAVI DATOTEKO' and 'ZAPRI'. A table lists the invoices with columns for 'Izdajatelj', 'Številka', 'Vrsta', 'Funkcija', 'Skupni znesek', 'Prejemnik', 'Datum izdaje', 'Datum pošiljanja', 'Status', and 'Akcija'. Three invoices are listed, each with a checkbox and a 'Prejeto' status.

Izdajatelj	Številka	Vrsta	Funkcija	Skupni znesek	Prejemnik	Datum izdaje	Datum pošiljanja	Status	Akcija
☐ Test d.o.o.	337R-2017	Račun	Original	13.420,00 €	Testni proračunski prejemnik	23.05.2017	24.05.2017	Dostavljen	Prejeto Pošlji preklic Pošlji kopijo
☐ Test d.o.o.	338R-2017	Račun	Original	9.093,27 €	Testni proračunski prejemnik	23.05.2017	24.05.2017	Dostavljen	Prejeto Pošlji preklic Pošlji kopijo
☐ Test d.o.o.	310R-2017	Račun	Original	1.230,98 €	Testni proračunski prejemnik 2	05.05.2017	24.05.2017	Dostavljen	Prejeto Pošlji preklic Pošlji kopijo

Vir: UJP, (2019).

2.3.3 eBOL

Elektronski bolniški list (v nadaljevanju eBOL) je najnovejša pridobitev, ki bo še dodatno pripomogla v smeri digitalizacije. eBOL je namreč s 1. februarjem 2020 po zakonu nadomestil bolniški list v papirni obliki. Od takrat naprej zdravniki le-te izdajajo samo še v elektronski obliki (Cigoj, 2020).

Proces izdaje in prevzema eBOL je zelo enostaven. Osebni zdravnik namreč elektronsko podpiše in izda eBOL ter naredi zapis podatkov eBOL v sistem eVEM. Prek sistema eVEM so potem podatki eBOL posredovani na Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju ZZZS). Na drugi strani pa lahko računovodje do njih dostopajo neposredno prek portala eVEM ali pa prek vmesnika eBOL in eNDM (elektronsko nadomestilo), ki sta implementirana v računovodski program (ZZZS, brez datuma).

eBOL poenostavlja procese in olajšuje delo ne le računovodjem, temveč tudi izvajalcem zdravstvenih storitev, zavarovancem, FURS-u, Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje in ZZZS. Če se osredotočim predvsem na prednosti, ki jih ima eBOL za računovodje, so to opustitev papirne oblike in neposreden dostop do bolniškega lista kadarkoli oziroma takoj, ko je le-ta izdan, brez nepotrebnega čakanja, da delavec bolniški list dostavi osebno. Druga prednost je izognitev ročnemu vnosu podatkov z bolniškega lista, saj so le-ti avtomatsko preneseni v računovodski program. Posledično so avtomatsko pripravljene tudi zahtevke za refundacijo nadomestila plače na ZZZS, hkrati pa k zahtevku tudi ni več treba prilagati skeniranega bolniškega lista. V celotnem postopku je zato tudi bistveno manj prostora za napake.

Že pred uvedbo eBOL-a se je dogajalo, da zaposleni v podjetje niso pravočasno dostavljali bolniških listov in je bilo zaradi tega treba delati popravke za nazaj. To naj bi se sedaj spremenilo, vendar glede na podatke v podjetju Špica ena petina bolniških listov še vedno ni oddana pravočasno. Pred uvedbo eBOL-a je bil za pravočasno dostavo odgovoren pacient, ker pa sedaj zdravnik lahko izda eBOL brez prisotnosti le-tega, so pacienti krivdo zvalili nanje. Na ZZZS se s tem ne strinjajo in pojasnjujejo, da je za pravočasno zaključitev bolniškega staleža še vedno odgovoren pacient. Le-ta lahko še isti dan (če urnik ambulate to omogoča), ko mu preteče bolniški stalež, pokliče v ordinacijo in o tem obvesti osebnega zdravnika, da lahko izda eBOL. Pogosto se namreč dogaja, da zaposleni osebnega zdravnika kontaktira šele, ko ga na to opozori delodajalec. Za bolniške staleže, ki so pacientu znani že vnaprej (npr. fizioterapije, hospitalizacije in spremstva), lahko osebni zdravnik izda eBOL že 10 dni pred pričetkom začasne zadržanosti od dela (Kapitanovič, 2020). Slika 7 prikazuje elektronski bolniški list v računovodskem programu Vasco.

Slika 7: Elektronski bolniški list – eBOL

Osnova preteklo leto, uma osnova:	
Leto osnove	2016
Število mesecev	13
Skupno število ur	2.088,00
Skupna bruto osnova	17.890,66
Izhodišč. uma osnova	8,57
Uma osnova-limit	8,10

Informativni izračun	
Dejanske ure zadržanosti	16,00
Normirane ure zadržanosti	16,00
Uma osnova nadomestila	6,86
I. Bruto znesek nadomest.	109,76
Prispevki zavezanca	17,67
II. Bruto znesek nadom.	127,43
Prisp. od raz. do min osn.	0,00
Znesek nadomest. skupaj	127,43

Vir: Portal-OS.si., (2019).

3 PRIHODNOST DIGITALIZACIJE V RAČUNOVODSTVU

Digitalizacija vse bolj in bolj prodira v vsakdanje delo tako računovodij kot ostalih poklicev. Skupaj s hitrostjo razvoja digitalizacije pa se vprašamo tudi, do kakšne mere oziroma v kakšnem obsegu bodo posledice njenega razvoja vplivale na računovodski poklic. V tem poglavju so predstavljeni nekateri pogledi in mnenja o videzu računovodskega poklica v prihodnosti, opisani so tudi nekateri trendi, ki naj bi se uveljavili v prihodnjih nekaj letih. Poleg tega je predstavljen še vpliv COVID-19 na digitalizacijo v računovodstvu.

3.1 Računovodski trendi v prihodnosti

Prvi izmed računovodskih trendov prihodnosti je avtomatizacija računovodskih procesov. Podjetja se bodo nagibala k investiranju v avtomatizacijo procesov predvsem zato, da bi se izognili oziroma minimizirali napake, ki jih lahko naredi človek. Posledično pridejo v ospredje računalniki in z njimi možnosti vdora v sistem, kraje podatkov in druge kibernetске nevarnosti. Potreba po kontrolorjih podatkov bo zato večja (Chang, brez datuma).

Naslednji računovodski trend prihodnosti je zunanje izvajanje računovodskih funkcij. Podjetja se tega množično poslužujejo že danes, v prihodnjih letih pa bo ta trend še precej narasel. Strokovnjaki pričakujejo, da se bo ta trend v prihodnosti še bolj stopnjeval, saj se lahko v primeru zunanjega izvajanja podjetja bolje osredotočijo na kupce in višanje dobička. Poleg tega v podjetju na ta način prihranijo na stroških za zaposlitev računovodje (Chang, brez datuma).

Tretji računovodski trend, ki bo iz leta v leto bolj pomemben, je storitev svetovanja. Strokovnjaki namreč menijo, da bo zelo pomemben hibridni pristop k delu, ki bo vključeval

računovodsko tehnologijo in pa finančno svetovanje. Na podlagi računovodske tehnologije se bodo računovodje lahko bolje osredotočili na analizo podatkov kot pa vnos le-teh. Posledično bo kakovost svetovanja strankam veliko boljša kot do sedaj (Chang, brez datuma).

Četrti izmed trendov, ampak nič manj pomemben kot ostali, je umetna inteligenca v računovodstvu. Njena vloga v računovodstvu se postopoma, vendar vztrajno povečuje, v prihodnosti pa naj bi po besedah strokovnjakov postala nepogrešljiv člen v računovodstvu. Njene prednosti se predvsem kažejo v optimizaciji administrativnih del in v računovodskih procesih, posledično pa umetna inteligenca ustvarja novo stopnjo učinkovitosti pri delu. Poročilo, v katerem je sodelovalo 3.000 računovodij po vsem svetu, kaže, da bo 66 % računovodij investiralo v umetno inteligenco, prav tako pa 55 % računovodij meni, da bo v naslednjih treh letih umetno inteligenco tudi že uporabljalo (Sage Group, 2019).

3.2 Razvoj računovodske tehnologije

Tehnologija ima vsak dan večji pomen tako v osebnem kot tudi službenem okolju. Beseda tehnologija je zelo širok pojem in v zvezi z njo povezujemo področja, kot so umetna inteligenca, stroji, roboti, pametni asistenti (angl. chatbot), strojno učenje in tehnologija veriženja podatkovnih blokov (angl. blockchain). Vsa ta področja tehnologije so na računovodstvo že vplivala oziroma bo v prihodnosti njihov vpliv veliko večji. Zato je zelo pomembno, da jo računovodje pozdravijo odprtih rok in nanjo raje gledajo kot na novega sodelavca, ki jim bo delo olajšal ter jim ponudil pogled na zadeve z drugega zornega kota. Zavračanje in upiranje tehnologiji zato ne pride več v poštev, temveč ravno nasprotno, prej kot jo bodo računovodje sprejeli, boljše bodo njihove karijerne možnosti v prihodnosti.

V nadaljevanju je predstavljeno, kaj vse stroji že zmorejo sami opraviti na področju računovodskih, knjigovodskih in administrativnih nalog.

Mesečna in kvartalna poročila. Hitreje kot so poročila narejena, več časa ima vodstvo v podjetju na voljo za strateško odločanje in planiranje. Stroji lahko že danes sami pridobivajo podatke od različnih virov ter jih nato uskladijo in konsolidirajo. Sestava poročil je zato ne samo hitrejša, ampak tudi bolj natančna zaradi avtomatskega zajema podatkov (PCMag, 2017).

Pametni asistenti na podlagi umetne inteligence. Prvi pametni asistent je Eugene Goostman ustvaril leta 2014 (Wattanajatra, 2019). Leta 2018 pa je podjetje Sage predstavilo pametnega asistenta oziroma asistentko z imenom Pegg, ki računovodjem in lastnikom podjetij med drugim odgovarja na vprašanja o davčnih rokih, tekočih sredstvih, odprtih postavkah in posameznih stroških. Delo še posebno olajša samostojnim podjetnikom, ki se z računovodskimi opravili ne želijo in niti nimajo časa ukvarjati. Samostojni podjetnik lahko namreč pametni asistentki naroči, naj mu pripravi izdani račun (PCMag, 2017).

Revizija poslovanja. Z digitalizacijo procesa revizije poslovanja podjetja je zagotovljena večja varnost oziroma gotovost procesa revizije, saj je mogoče slediti digitalni poti vsakega dokumenta. Glede na digitalno sled je moč ugotoviti, kdo in kdaj je dokument kreiral, spreminjal ali do njega dostopal. Tako je revizorjem omogočen dostop do digitalnih dokumentov namesto iskanja teh v fizični obliki. Posledično so rezultati revizije natančnejši in učinkovitejši, saj se lahko opravi revizijo vseh finančnih transakcij podjetja in samo nekaterih (Marr, brez datuma).

Tehnologija veriženja podatkovnih blokov. Ta tehnologija je tista, ki bo šele v prihodnosti znatnejše vplivala na računovodsko področje in ga mogoče tudi bistveno spremenila. Tehnologija veriženja podatkovnih blokov omogoča nov, moralno nesporen način shranjevanja, deljenja in beleženja obsežnega nabora podatkov. Nekateri trdijo, da je tehnologija veriženja podatkovnih blokov prvotno v bistvu računovodska tehnologija, saj zagotavlja usklajevanje računovodskih izkazov in evidentiranje denarnega toka. Poleg tega beleži tudi finančne transakcije in tako rekoč skladišči sredstva. V skladu delovanja s predpisi se računovodje še vedno zanašajo na dokaze v papirni obliki, ko nastane potreba dokazovanja finančnih transakcij in računovodskih funkcij. Čeprav so računovodje v zadnjih nekaj letih v ta namen pričeli uporabljati storitve v oblaku, še vedno prevladuje papirna oblika. Papirna oblika dokazovanja pravilnosti in skladnosti s predpisi pa je podvržena prirejanju računovodskih knjig, zato tukaj v ospredje stopi tehnologija veriženja podatkovnih blokov, ki nudi nespremenljiv in zato resničen zapis vseh podatkov. Prednosti pri uporabi tehnologije veriženja podatkovnih blokov so zmanjšanje prevar, manj pogoste revizije, boljše delovanje v skladu s predpisi, manj napak in kljub začetnim višjim stroškom implementacije nastane le-teh pri poslovanju manj. Največje štiri revizijske družbe PricewaterhouseCoopers, Deloitte, Ernst & Young in KPMG so zaradi velikega potenciala tehnologije veriženja podatkovnih blokov pričele raziskovati možnosti za njegovo implementacijo v računovodstvo. Deloitte pa je prvi, ki se je za njegovo implementacijo tudi odločil in lani predstavil mobilno platformo, imenovano Blockchain in a Box, s katero bi radi podjetjem predstavili, kaj vse tehnologija veriženja podatkovnih blokov ponuja (Deane, 2020).

3.3 Posledice COVID-19 za digitalizacijo v računovodstvu

Izbruh COVID-19 je z včeraj na danes postavil na glavo normalen delavnik vsakega računovodje. Treba je bilo vzpostaviti novo rutino, drugačen način dela, komunikacije znotraj podjetja kot tudi komunikacije in sodelovanja s strankami. Z zaostrovanjem razmer so bili računovodje prisiljeni svoje pisarne zamenjati za delo od doma. Ta nenadna prilagoditev je bila za nekatere lažja, za druge težja, predvsem pa je bila odvisna od tega, ali je podjetje že pred izbruhom COVID-19 omogočalo delo od doma. Tistim, ki so imeli to omogočeno že pred epidemijo, je bilo neprimerno lažje, kdor svoje domače pisarne še ni imel, pa se je moral soočiti z nekaj več izzivi.

Računovodsko dokumentacijo je računovodja pred epidemijo običajno prejemal elektronsko, v papirnati obliki po pošti in fizično, ko so stranke dokumente prinesle v podjetje. V času epidemije se je to popolnoma spremenilo in se je računovodsko dokumentacijo v celoti prejemale le še v elektronski obliki. Posledično se je tudi količina elektronske pošte računovodjem izredno povečala. Tako so računovodje v tem obdobju v celoti prešli na brezpapirno poslovanje.

Uporabniki spletnih računovodskih programov v oblaku so bili med epidemijo v prednosti v primerjavi z uporabniki namiznih računovodskih programov. Tudi v primeru, ko podjetja dostopa od doma niso imela urejenega, so lahko zaposleni še vedno dostopali do računovodskih programov, če so le imeli internetno povezavo. Na ta način so zaposleni z uporabo tablice, osebnega računalnika ali prenosnika ter celo pametnega telefona lahko neprekinjeno delali. Podjetje Smart Vault, ki ponuja vodenje in hranjenje dokumentacije v oblaku, je izvedlo anketo na temo vpliva COVID-19 na računovodstvo. V njej je sodelovalo 1.100 računovodij, knjigovodij in davčnih svetovalcev iz 18 različnih držav. Večina podjetij (62 %), ki so se z epidemijo dokaj uspešno spopadala, je namreč že prej uporabljalo tehnološke storitve v oblaku (CPA Practice Advisor, 2020).

Večino podjetij je v času epidemije predvsem skrbelo zagotavljanje varnosti na področju komunikacije in izmenjave dokumentov, ki je v povečanem obsegu potekala virtualno (CPA Practice Advisor, 2020). Najustreznejša orodja za videokonference in sestanke so Zoom, Skype in Microsoft Teams, saj omogočajo najboljši približek dejanskemu sestanku oziroma konferenci.

V primeru, da se kriza COVID-19 v prihodnjih letih ponovi, je za podjetja ključno, da spremembe uvedejo zdaj in se tako izognejo problemom, s katerimi so se soočali med prvo krizo. Ključna sprememba je prehod na e-račune in elektronska plačila, skupaj z avtomatiziranim procesom potrditve oziroma odobritve dobaviteljeve identitete v doslednem času. Avtomatizacija evidentiranja obveznosti namreč ponuja več fleksibilnosti za računovodje, ki delajo od doma, in jim hkrati omogoča smotrnejši izkoristek časa (CPA Practice Advisor, 2020).

3.4 Obstoje in podoba računovodskega poklica

Vse spremembe, ki smo jim priča danes, in tiste, ki šele prihajajo, v nas prebujajo različna vprašanja in dvome. Eno izmed teh je vprašanje, ali bo računovodski poklic v prihodnosti sploh še obstajal. Strokovnjaki so mnenja, da sam obstoj računovodskega poklica ni ogrožen, so pa ogrožene nekatere izmed funkcij, ki jih le-ta trenutno opravlja. Rutinske naloge in opravila, kot so ročno vnašanje podatkov, knjigovodstvo in fakturiranje, spadajo med rizične funkcije z vidika obstoja, saj naj bi jih v prihodnosti opravljali stroji in umetna inteligenca. Poklic knjigovodje je zato v prihodnosti bolj podvržen izumrtju kot pa poklic računovodje. Ker v sistemih lahko pride do napak, pa bo še vedno treba preverjati pravilnost vnesenih

podatkov in knjižb, saj v nasprotnem primeru nastane več zmede kot koristi. Knjigovodje zato v prihodnosti čaka izpopolnjevanje in dograjevanje njihovega predhodnega znanja, če bodo želeli ohraniti svoje pozicije. Druga možnost, ki jo je treba vzeti v obzir, pa je prekvalifikacija v višjo funkcijo. Knjigovodski svetovalec za vodenje knjig v oblaku, kontrolor in podatkovni analist so le tri izmed nabora možnih prekvalifikacij, ki so na voljo knjigovodjem (Neighbour, 2020).

3.4.1 Računovodja prihodnosti

Strokovnjaki so na podlagi številnih raziskav prišli do zaključka, da je 90 % računovodskega dela lahko avtomatiziranega. Čeprav naj bi ta odstotek zajemal predvsem področje knjigovodstva, pa je še vedno zaskrbljujoč. Vendar po mnenjih strokovnjakov je skrb, da bi umetna inteligenca popolnoma izrinila človeka, povsem odveč. Ne glede na obseg razvoja umetne inteligence le-ta ne bo nikoli zamenjala človeka, ampak mu delo olajšala do te mere, da se bo lahko osredotočal na pomembnejše naloge, kot so računovodsko predračunavanje in analiziranje ter svetovanje. Vloga računovodje se bo spremenila v navigatorja, ki poleg ustreznega strokovnega znanja poseduje tudi sposobnost opazovanja, natančnosti, strateškega razmišljanja in komuniciranja (Žemva, 2019). Računovodja bo zato moral zaradi sprememb, ki jih bo tehnologija prinesla, posedovati drugačne kompetence, znanja in veščine, kot jih ima danes.

Ključna znanja in veščine računovodje v prihodnosti bodo zajemale naslednjih sedem področij (Hood, 2020):

- *komunikacija*: ustvarjanje in vzdrževanje dialoga s sodelujočimi v podjetju igra ključno vlogo pri pridobivanju najkakovostnejših ter natančnih informacij za reševanje problemov in odkrivanje priložnosti za rast podjetja. Sem spadajo komunikacijske veščine v smislu postavljanja pravih vprašanj, objektivnega poslušanja mnenj ostalih, pametnega upravljanja z danimi podatki in informacijami ter uporabljanja pravilnega načina komunikacije z deležniki podjetja;
- *vodenje*: skupaj z razvojem tehnologije pridejo tudi skrbi, kako bo le-ta vplivala na poslovanje in predvsem delovna mesta. Te skrbi lahko pogovore s strankami in tudi zaposlenimi naredijo nekoliko bolj čustvene in zahtevne. Računovodja se zato zaradi dela, ki ga opravlja, znajde v vlogi glasa razuma, motivatorja, vizionarja in celo pogajalca. Za razumevanje zaposlenih in njihovih dilem bo potrebna kombinacija čustvene inteligence in empatije. S posedovanjem veščin vodenja bodo računovodje sposobni uspešneje pomagati svojim ekipam skozi čas, ki bo zaznamovan s spremembami;
- *strateško in kritično razmišljanje*: s tehnologijo, ki bo nase prevzela rutinska opravila računovodij, se bodo le-ti lahko bolj osredotočili na večjo učinkovitost v podjetju in aktivnosti, ki bodo povečevale prihodke podjetja. Z namenom ustvarjanja dodane vrednosti za podjetje kot tudi stranke bo potrebna sposobnost strateškega in kritičnega

razumevanja, branja in upravljanja s podatki. Odkrivanje vzorcev in trendov s pomočjo umetne inteligence bo računovodji omogočilo kakovostno planiranje prihodnosti podjetja;

- *predvidevanje in odpravljanje oziroma reševanje hitro nastajajočih potreb:* avtomatizacija računovodskih procesov bo sprožila potrebo po iskanju kreativnih in inovativnih poslovnih rešitev, s katerimi bodo lahko računovodje prispevali k dodani vrednosti za podjetje. Sem spadajo sposobnosti kompleksnega reševanja problemov, planiranja in prilagodljivega razmišljanja;
- *povezovanje in združevanje:* z namenom uresničevanja poslovnih idej in rešitev bo moral računovodja sodelovati z zaposlenimi iz različnih oddelkov z drugačnimi sposobnostmi, kot jih poseduje sam. V času, ko že sedaj vse več ljudi dela od doma in podjetja sodelujejo na globalni ravni, bodo v prihodnosti pomembne tudi večšine poznavanja različnih metod virtualnega sodelovanja in povezovanja na daljavo;
- *tehnološka ozaveščenost:* zanimanje za tehnološke novosti in rešitve predstavlja pomembno vlogo pri poslovni rasti podjetja, saj na podlagi doslednega spremljanja letnih računovodja odkrije in prepozna tisto pravo, ki lahko koristi podjetju. Poleg tega ima tak računovodja konkurenčno prednost pred nekom, ki se za tehnologijo ne zanima v taki meri;
- *strokovno znanje in etika:* čeprav bo tehnologija nase prevzemala veliko računovodskih funkcij, mora biti računovodja še vedno zelo dobro izobražen na svojem področju. Veščine doslednega izvajanja aktivnosti v skladu s standardi in hkrati ohranjanje najvišje ravni poštenosti, skeptičnosti in neodvisnosti pri odločanju so zato za računovodje prihodnosti ključne.

4 DIGITALIZACIJA Z VIDIKA KNJIGOVODJE IN RAČUNOVODJE

To poglavje je namenjeno predstavitvi vidika in doživljanja digitalizacije s strani knjigovodje A. R. in računovodje M. R. K., s katerima sem opravila intervju. Poglavje zajema doživljanje digitalizacije od začetka opravljanja poklica pa do danes, ko se le-tej ne moremo več izogniti. Predstavljeni so izzivi, s katerimi sta se tako knjigovodja kot računovodja soočali oziroma se še soočata zaradi digitalizacije poklica. Vključena so tudi njuna mnenja o računovodskih programih in platformah, s katerimi se rokujeta vsak dan, ter njun vidik knjigovodskega in računovodskega poklica v prihodnosti.

4.1 Intervju s knjigovodjo v javnem sektorju

Knjigovodja A. R. svoje delo v javnem sektorju opravlja že skoraj 36 let. Po njenem mnenju so razlike pri opravljanju dela nekoč in danes izredno velike in poudarja, da to predvsem velja za tehnološki vidik opravljanja poklica. Kljub vsem tehnološkim spremembam in digitalizaciji pa dela ni manj, kot ga je bilo včasih, in prav tako delo včasih ni opravljeno

hitreje, kot je bilo nekoč, ampak ravno nasprotno. Dela, zadolžitev in obremenitev je po njenem mnenju namreč vedno več in vzrok za to sta prav digitalizacija in tehnologija.

Knjigovodja A. R. je svoje delo v javnem sektorju pričela opravljati leta 1984, od takrat pa do leta 1988 so vsa računovodska dela opravljali s svinčnikom in papirjem. Najvišja tehnologija, ki jim je bila takrat na voljo, so bili pisalni stroj, telefon in kalkulator. A. R. je na pisalni stroj vsak mesec natipkala okrog 200 položnic, le-te pa je bilo potem treba fotokopirati in nato kopijo shraniti v lastno evidenco, original pa predati učencu. Takrat namreč tudi GDPR ni obstajal in je bila zato praksa v šolah taka, da je položnico staršem predal učenec in ne poštar. Fotokopirnega stroja takrat podjetja še niso imela, zato je bilo treba fizično natipkan dokument (položnico, vabilo na predstavo ali koncert) odnesti v najbližjo fotokopirnico, kjer so pripravili kopije.

Konto kartice in evidentiranje stroškov je naslednja večja razlika. Konto kartice so bile na začetku v fizični obliki in vsaka kartica – debelejši list papirja A4 – je bila namenjena svojemu kontu. Zaradi specifične oblike in namena kartice so se le-te prodajale v knjigarnah in papirnicah. Knjižba stroška je potekala tako, da je knjigovodja vzela konto kartico, podnjo položila kopirni papir, pod le-tem pa je bil dnevnik knjiženja. Na kartico je knjigovodja vpisala dobavitelja, datum in številko računa, datum valute, vsebino računa oziroma namen stroška ter znesek računa. Zaradi uporabe kopirnega papirja je bila vsebina kartice hkrati evidentirana tudi v dnevniku knjiženja. V primeru, da je bila konto kartica polna, torej na njej ni bilo več prostora za evidentiranje računovodskih informacij, se je tako rekoč odprla nova konto kartica oziroma se je pričelo informacije evidentirati na nov list. Ko je prišlo do napake pri knjiženju na konto kartico, je bilo treba napako enkrat prečrtati in se zraven podpisati, da je bila jasno razvidna vsebina napake in kdo jo je popravil. Še ena izmed večjih razlik je tudi, da je bilo včasih veliko manj evidenc in poročanja, saj ni bilo davka na dodano vrednost, le-ta je namreč vstopil v veljavo 1. julija 1999.

Leta 1988 je A. R. v službi dobila prvi računalnik, kmalu za njim pa še prvi fotokopirni stroj, ki se, kar se velikosti tiče, ni veliko razlikoval od današnjega. V začetku je knjigovodja uporabljala programe DOS, ki so bili precej drugačni od današnjih, od leta 2000 naprej pa uporablja samo program iCenter podjetja SAOP. S programom je v splošnem zadovoljna, saj je dokaj enostaven za uporabo, pregleden in hiter. Se je pa program v dvajsetih letih, odkar ga uporablja, tudi spreminjal. Posodobitve so bile v začetku uporabe programa precej redke in so se izvajale nekajkrat letno. V zadnjih desetih letih so te posodobitve vse pogostejše. Program je treba posodabljeti mesečno in kdaj tudi tedensko. V času COVID-19 so bile posodobitve potrebne tudi večkrat v enem tednu. Posodobitev programa je v začetku potekala tako, da je programer prišel fizično posodobiti program na službeno mesto. Če bi ob tako rednih posodobitvah, ki so se dogajale med COVID-19, moral še vedno biti programer fizično prisoten ob računalniku, na katerem se posodobitev izvaja, potem opravljanje dela ne bi bilo omogočeno vsem uporabnikom njihovega programa. Na srečo posodobitve že nekaj let potekajo na daljavo, tako da se programer v podjetju SAOP s svojim računalnikom poveže na računalnik knjigovodje. Vse posodobitve potekajo v popoldanskih oziroma

večernih urah, ko večina že zaključí z delom, zato da se izognejo nepotrebnim prekinitvam dela. Po drugi strani se zgodi tudi, da mora knjigovodja poklicati na SAOP, saj jo program iCenter sam opozori, da nima nameščene najnovejše različice. Posledično, če knjigovodja ne uporablja zadnje različice programa, tudi ne opravlja svojega dela v skladu z aktualno sprejetimi zakoni in predpisi. Knjigovodja A. R. je poudarila, da se zadnje čase pogosto dogaja, da nova posodobitev programa povzroči nekaj zmede s podatki v programu in je posledično potrebno dodatno preverjanje in usklajevanje knjig.

Ker je knjigovodja A. R. zaposlena v ustanovi, ki je proračunski porabnik, ima veliko izkušenj s prejetjem in izdajanjem e-računov. Kot javni zavod lahko namreč račune prejemajo le v elektronski obliki. Po mnenju A. R. je delo z e-računi precej enostavno in v začetku, ko je bilo z zakonom določeno prejetje e-računov le v elektronski obliki, tudi ni imela večjih težav s privajanjem in uvajanjem v postopek prejemanja in pošiljanja računov prek portala UJP eRačuni. Je pa knjigovodja izpostavila, da kljub temu da je zakon o prejetju e-računov v veljavi že dobrih pet let, veliko strank nekako pozabi, da račun izstavljajo javnemu zavodu in ga zato pošljejo v papirni obliki. Te račune je potem treba zavrniti in stranko obvestiti, da je napačno izdala račun, ter prositi, da izda račun v elektronski obliki. Po mnenju A. R. so e-računi z ekološkega vidika zelo dobra rešitev, ampak se zanje zaenkrat odloča še premalo strank, pri njih je to okrog 8 % vseh strank.

Knjigovodja je podala tudi svoje mnenje glede naslednje trditve: »Računovodski programi se dandanes skoraj na dnevni ravni spreminjajo in posodablajo, podobno velja tudi za zakone, ki se navezujejo na različna računovodska področja, kot so DDV, plače in prispevki. Zaradi tega je delo računovodij in knjigovodij precej oteženo, saj se porabi veliko časa za prilagoditev novim postopkom in nastavitvam v programih.« Knjigovodja A. R. se s trditvijo več kot strinja in dodaja, da se posledično zaradi prilagajanj novim nastavitvam v programih delo večkrat zaustavi tudi za več ur. V javnem zavodu imajo to srečo, da je med zaposlenimi tudi tehnik, ki po potrebi priskoči na pomoč in poskuša težave odpraviti. V primeru, ko je težava tudi za tehnika prevelik zalogaj, pa so vedno na voljo programerji podjetja SAOP, ki na daljavo nudijo brezplačno pomoč pri reševanju problemov.

Že v začetku svoje službene poti kot knjigovodja je A. R. brala in poslušala o tem, kako njenega poklica čez nekaj let ne bo več, a danes, po 36 letih, svoj poklic še vedno opravlja. Prav zato je njeno mnenje o prihodnosti knjigovodskega poklica pozitivno in spodbudno, saj meni, da kljub vsemu razvoju tehnologije le-ta ne bo prevzela vloge knjigovodij, temveč bo ravno obratno in bodo knjigovodje v prihodnosti prav tako potrebne v podjetju, če ne celo še bolj kot do sedaj.

4.2 Intervju z računovodjo v računovodskem servisu

Računovodja M. R. K. svoj poklic v računovodskem servisu opravlja 13 let, pred tem pa je bila prav tako 13 let zaposlena kot revizorka in davčna svetovalka. V zvezi s primerjavo

opravljanja svojega poklica v začetku službene poti in danes izpostavlja razlike predvsem pri računovodskih programih. Le-ti so bili v začetku zelo enostavni, v smislu, da so imeli manj funkcij in je bilo veliko dodatnega tako imenovanega ročnega dela. Še ena bistvena razlika, ki jo je poudarila, so davčni obračuni, saj se je te nekoč delalo ročno in pošiljalo po pošti na FURS. Danes potekata tako davčni obračun kot tudi njegova oddaja v celoti v elektronski obliki, z uporabo računovodskega programa in portala eDavki.

M. R. K. računovodski program Pantheon uporablja že vsa leta od pričetka opravljanja računovodskega poklica. Program ima po njenem mnenju tako prednosti kot tudi slabosti. Med slednje spadata uporaba in upravljanje programa, saj le-ta ni tako enostavna in pridobivanje osnovnih veščin rokovanja s programom vzame kar nekaj časa. Poleg tega je treba ob vsaki spremembi programa oziroma njegovi posodobitvi vnašati nove nastavitve, saj ta postopek ni avtomatiziran kot pri nekaterih drugih računovodskih programih. Dodatna slabost je tudi telefonsko svetovanje na daljavo, saj je le-to plačljivo in prav tako ni ravno poceni, zato se M. R. K. k temu zateče le v najnujnejših primerih, ko nihče izmed zaposlenih v računovodskem servisu ne ve, kako težavo odpraviti. Na drugi strani računovodja M. R. K. poudarja tudi veliko prednost programa Pantheon, in sicer poljubno oblikovanje izpisov in poročil – tudi v angleščini. Ta funkcija programa je zelo koristna v primeru, ko je stranka računovodskega servisa tujec in je zanj treba pripravljati različna poročila.

Tako kot vsi računovodski programi se je tudi Pantheon skozi leta spreminjal, po mnenju računovodje so bile te spremembe precej velike in vsaka posodobitev je program malo izboljšala. Z računovodskega vidika je večja pomembna sprememba postopna avtomatizacija v programu. Pri vse več funkcijah, kjer je bilo prej treba podatke vnašati ročno, se lahko namreč sedaj le-te uvaža neposredno s strežnika.

Z uporabo portala eDavki ima računovodja veliko izkušenj, tako pozitivnih kot negativnih. Po njenem mnenju je portal eDavki nastal kot posledica avtomatizacije davčnih obračunov v računovodskih programih. Pozitivna stran portala je, da je pregleden in praktičen za uporabo, saj se lahko različne obrazce uvozi neposredno iz računovodskega programa ali pa se le-te vnaša ročno. Poleg tega portal nudi tekoči pregled stanja na e-karticah, kar omogoča pravočasno odkrivanje in popravljanje morebitnih napak. Slednje je omogočeno tudi s strani v portal vgrajenih kontrolnih točk, ki pri procesu vnosa in oddaje podatkov opozarjajo na nepravilnosti in morebitne manjkajoče obvezne podatke.

Računovodja izpostavlja tudi dve večji pomanjkljivosti portala. Prva slabost je pogosto osveževanje in posodabljanje portala, kar posledično pomeni, da je le-ta lahko nedostopen do nekaj ur. Ob večjih spremembah in posodobitvah portala se teh nekaj ur včasih podaljša tudi na nekaj dni. Zaradi večdnevne nedostopnosti do portala eDavki posledično nastane problem pri organizaciji dela računovodje, saj običajno tudi ne podaljšajo rokov za vložitev in oddajo obrazcev. Druga slabost je sprememba, ki je nastala pred kratkim in se nanaša na oddajo davka od dohodkov pravnih oseb in davka od dohodka iz dejavnosti. Ko podatkov ni možno uvoziti neposredno iz računovodskega programa, je le-te treba vnašati ročno na

portalu eDavki. Za preprečitev izgube vnesenih podatkov in njihovega ponovnega vnašanja je zato treba le-te redno shranjevati kot osnutek. Po mnenju računovodje je bila ta sprememba nepotrebna, saj je bil prejšnji način bolj praktičen. V programu, ki ga je omogočal FURS, so prej lahko obrazce izpolnjevali in tudi spreminjali ter jih potem neposredno uvažali na portal eDavki.

O portalu eBOL ima računovodja zelo kritično mnenje. Z njenega vidika, kot računovodja, zaposlena v računovodskem servisu, so elektronski bolniški listi delo še otežili in ne olajšali. Čeprav je bilo prej vmes več posrednikov, saj so podatke pridobili od podjetij, podjetja pa od svojih zaposlenih, je sistem deloval bolje, kot trenutno eBOL. Računovodja je navedla aktualno izkušnjo, ko obrazca za zaposleno ni bilo na portalu eVEM. Po telefonu ni dobila nobenega konkretnega odgovora, ampak le nasvet, naj o zadevi povpraša prek elektronske pošte. Od tega je minil nato teden dni, odgovora še vedno ni bilo, poleg tega pa je bilo medtem treba zaključiti plače.

Kot največji izziv pri upravljanju in rokovanju z digitalno tehnologijo računovodja navaja izgubo časa. Ko pride do spremembe obrazcev in je treba prilagoditi program, se le-ta osvežuje in posodablja prepočasi glede na potrebe računovodij. Pri tem nastanejo tudi napake in posledično računalnik včasih tudi tako rekoč »zamrzne« ali pa programi delujejo zelo počasi. V teh primerih je potem treba čakati na odziv računalničarjev, ki pri svojem delu nimajo striktnih časovnih rokov, ki se jih morajo držati, in si zato vzamejo nekaj več časa. Namesto da bi se računovodja ukvarjala z zadevami z dotičnega področja, se mora tako včasih ukvarjati s težavami, ki se tičejo informatikov in programerjev. Računovodja še dodaja, da je možnost organizacije dela v računovodskem servisu ključnega pomena, saj imajo le-ti več strank in ima vsaka drugačne potrebe po poročanju in oddaji obrazcev. Posledično, ko pride do takih problemov in se delo zatakne, morajo računovodje delati tudi ob koncih tedna in vikendih, da je delo narejeno do konca ter so poročila in obračuni pravočasno oddani.

Tudi računovodja je podala svoje mnenje glede trditve: »Računovodski programi se dandanes skoraj na dnevni ravni spreminjajo in posodablajo, podobno velja tudi za zakone, ki se navezujejo na različna računovodska področja, kot so DDV, plače in prispevki. Zaradi tega je delo računovodij in knjigovodij precej oteženo, saj se porabi veliko časa za prilagoditev novim postopkom in nastavitvam v programih.« S trditvijo se računovodja v celoti strinja in dodaja, da so računovodje vedno nekje na sredini med državnimi organi, ki uvajajo vedno nove spremembe zakonov, strankami, ki želijo hitre in optimalne rešitve, ter programi, ki zaradi posodobitev ob vsaki spremembi zakonodaje ne omogočajo pravočasnega odziva na nove zahteve. Po vsaki posodobitvi je treba preveriti, če program pravilno deluje, običajno pride do napak in je zato potrebnih več posodobitev in tukaj je še prilagajanje na spremembe v programu.

Zaenkrat je računovodja mnenja, da se na tehnologijo ne moremo 100-odstotno zanašati, četudi le-ta predstavlja hitreje opravljeno delo in potrebo po manj zaposlenih za opravljeno

delo. Tehnologija je tako dvorezen meč, ki lahko povzroči tudi zamude pri opravljanju dela, le-te pa v računovodskem poklicu niso poceni. Poleg tega je delo računovodje z uporabo tehnologije preveč odvisno od računalničarjev in splošnega delovanja naprav (računalnik, elektrika in zadostna moč interneta). Mnenje M. R. K. o podobi računovodskega poklica v prihodnosti je precej podobno napovedim strokovnjakov. Z napredkom tehnologije bo po njenem mnenju večina rutinskih del avtomatiziranih. Delo računovodje bo predvsem zajemalo načrtovanje, optimiziranje poslovanja in svetovanje, kar je po njenem mnenju tudi bistvo računovodskega poklica.

SKLEP

Podjetja se digitalizaciji ne morejo več izogibati in prav tako ni več smiselno, da jo ignorirajo. Če bodo podjetja v svoji panogi želela ostati konkurenčna, bodo morala poseči po tehnoloških spremembah sedaj in digitalizacijo sprejeti z odprtimi rokami. Hkrati pa bodo morala poskrbeti za tehnično usposabljanje in izobraževanje vseh zaposlenih, bodisi so to računovodje, knjigovodje, administratorji ali tajnice oziroma tajniki. Podjetja bodo lahko le z optimalno kombinacijo sodobne tehnologije in primerne tehnološko podkovanega kadra sposobna zadovoljevati vse zahtevnejše potrebe strank v prihodnosti.

Digitalizacija je na opravljanje računovodskega poklica že do sedaj imela zelo velik vpliv. Prva večja sprememba je bil računalnik na delovnem mestu, ki je omogočil hitrejše reševanje problemov in olajšal vsakodnevno poslovanje. Skupaj z računalnikom so se razvijali tudi računovodski programi, kot so Vasco, Pantheon in iCenter, ki računovodjem še danes omogočajo učinkovitejše opravljanje vsakodnevnih nalog. Priprava poročil in raznih računovodskih izpisov v računovodskih programih sta le dve izmed veliko prednosti, ki jih ti ponujajo. S pomočjo državnih organov so se razvile različne platforme in portali, kot so eDavki, eRačun in eBOL, ki so med drugim pripomogle k zmanjšanju papirnega poslovanja in poenostavitvi različnih računovodskih postopkov. V zadnjih nekaj letih je v porastu tudi uporaba računovodskih programov v oblaku, ki uporabniku nudijo dostop in delo od koderkoli ter predvsem večjo varnost, saj so podatki shranjeni v oblaku in ne na točno določenem računalniku.

Skupaj z vsemi prednostmi tehnologije pa se računovodje dnevno srečujejo tudi s problemi in izzivi, ki pridejo skupaj z njo. V zadnjih nekaj letih se namreč zakonodaja glede plač, davkov in prispevkov precej pogosto spreminja, zato se morajo spreminjati in posodabljati tudi računovodski programi. Posodobitve so se nekoč izvajale manj pogosto, zato je bilo tudi problemov manj, sedaj pa se le-te izvajajo tudi tedensko, kar precej otežuje računovodski vsakdan. Skupaj s posodobitvami pridejo tudi nove nastavitve v programih, ki jih je treba najprej pravilno vnesti in z njimi tudi pravilno ravnati. S strani računovodij to zahteva precej prilagajanja, sprotnega novega učenja in predvsem časa. Digitalizacija je tako rekoč neprijazna do starejših generacij računovodij, predvsem z vidika tehnološke pismenosti, saj

te generacije niso odrasle skupaj s tehnologijo, temveč so se z njo soočile šele kasneje v življenju.

Digitalizacija bo tudi v prihodnosti posegala v opravljanje računovodskega poklica, zato jo je smiselno sprejeti in dojemati kot zaveznika in ne sovražnika. S slednjim v mislih se računovodjem za obstoj njihovega poklica v prihodnosti ni treba bati, saj bo le-ta še naprej igral pomembno vlogo v podjetju, če ne celo večje kot do sedaj. Manj svetla prihodnost po mnenju strokovnjakov čaka tradicionalni knjigovodski poklic, ki naj bi z leti izumrl. Knjigovodje vsakodnevno opravljajo bolj rutinske naloge, kot je vnašanje podatkov v računovodske programe, prav te naloge bodo v prihodnosti avtomatizirane in jih bodo opravljali stroji. Posledično se bodo morali knjigovodje nekako prekvalificirati in se usmeriti v sorodne oziroma nove poklice, ki bodo nastali v prihodnosti. Kar se tiče računovodij, pa se bodo nekoliko spremenile funkcije, ki jih bo le-ta opravljal. Rutinska opravila bodo torej v prihodnosti avtomatizirana, tehnologija v ta namen je na voljo že danes, ampak ostaja zaradi zadržkov, ki so povezani z nezaupanjem v tehnologijo, še neizkoriščena. Podjetja dnevno predstavljajo nove tehnološke rešitve na podlagi umetne inteligence, tehnologije veriženja podatkovnih blokov in pametnih asistentov, ki bodo v prihodnosti imele ključno vlogo pri opravljanju računovodskega poklica. Tehnološki razvoj bo tako računovodji v prihodnosti omogočil osredotočanje na pomembnejše vidike računovodstva, kot so svetovanje, optimiziranje poslovanja, strateško in kritično odločanje ter kakovostno poročanje o aktualnem finančnem stanju podjetja.

LITERATURA IN VIRI

1. Accountingbox. (2016, 28. november). *Kako skenirati dokument in kako to narediti s pomočjo telefona?* Pridobljeno 18. maja 2020 iz <https://accbox.net/kako-skenirati-dokument-in-kaj-je-ocr/>
2. Accountingbox. (2019, 16. september). *3 glavne razlike med mobilno denarnico in mobilno banko.* Pridobljeno 19. maja 2020 iz <https://accbox.net/3-glavne-razlike-med-mobilno-denarnico-in-mobilno-banko/>
3. Acenta d.o.o. (2020). *5 napak pri izdelavi spletne trgovine.* Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://www.acenta.si/5-napak-pri-izdelavi-spletne-trgovine/>
4. Biščak, J. (2002, 15. avgust). *E-davki: Durs izbral drugega najdražjega – Hermes Softlab.* Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://www.finance.si/29471>
5. Block Advisors. (brez datuma). *Going Mobile: Accounting On Your Smartphone.* Pridobljeno 19. maja 2020 iz <https://web.blockadvisors.com/going-mobile-accounting-on-your-smartphone/>
6. Chang, J. (brez datuma). *11 Accounting Trends for 2020/2021: New Forecasts & What Lies Beyond?* Pridobljeno 12. maja 2020 iz <https://financesonline.com/accounting-trends/>

7. Cigoj, V. (2020, 8. januar). *eBOL – obvezna uporaba od 1. februarja 2020*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz <https://www.datalab.si/blog/ebol-obvezna-uporaba-od-1-februarja-2020/>
8. CPA Practice Advisor. (2020, 24. april). *Survey Shows Impact od COVID-19 on the Accounting Profession*. Pridobljeno 22. maja 2020 iz <https://www.cpapracticeadvisor.com/accounting-audit/news/21135518/survey-shows-impact-of-covid19-on-the-accounting-profession>
9. ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o. (2008, 31. julij). *Postanite mobilni, uporabljajte spletni poslovni program*. Pridobljeno 11. maja 2020 iz <https://www.finance.si/219501/Postanite-mobilni-uporabljajte-spletni-poslovni-program>
10. ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o. (2015a, 25. februar) *Kdo je in kaj ni*. Pridobljeno 6. maja 2020 iz <https://ikt.finance.si/8818153/Kdo-je-in-kaj-ni>
11. ČASNIK FINANCE, časopisno založništvo d.o.o. (2015b, 25. februar). *Poporodni krči pri poslovanju s proračunskimi uporabniki*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz <https://ikt.finance.si/8818152/Poporodni-krci-pri-poslovanju-s-proracunskimi-uporabniki>
12. Datalab SI, d.o.o. (2020a). *Poslovno informacijski sistem PANTHEON*. Pridobljeno 8. maja 2020 iz <https://www.datalab.si/#pantheon-resitve>
13. Datalab SI, d.o.o. (2020b). *Poslovni program za računovodske servise*. Pridobljeno 8. maja 2020 iz <https://www.datalab.si/pantheon/accounting/>
14. Datalab SI, d.o.o. (2020c). *JAMADA Hostel*. Pridobljeno 8. maja 2020 iz <https://www.datalab.si/dodatne-resitve/jamada-hostel/>
15. Deane, M. (2020, 30 januar). *The Impacts of Blockchain on The Accountancy Industry*. Pridobljeno 25. maja 2020 iz <https://theblockchainland.com/2020/01/30/impacts-blockchain-accounting-industry/>
16. DEGRIZ, spletne storitve, d.o.o. (2014, 14. julij). *Magento Vasco povezava*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://www.degriz.net/blog/magento-vasco-povezava/>
17. eDavki. (2020). *Prednosti*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz <https://beta.edavki.durs.si/EdavkiPortal/openportal/pages/Introduction/IntroBenefits.aspx>
18. Fisher, V. (2019, 17. julij). *7 benefits of digital accounting for small businesses*. Pridobljeno 31. januarja 2020 iz <https://fullyaccountable.com/benefits-digital-accounting-small-business/>
19. Fortuna, M. (2011, 2. februar). *Spletno računovodstvo miniMAX*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://mladipodjetnik.si/uncategorized/spletno-racunovodstvo-minimax>
20. Glad, G. (2019, 20. november). *7 Digital Accounting Trends will Affect CPA Firms in 2020*. Pridobljeno 24. februarja 2020 iz <https://hackernoon.com/7-digital-accounting-trends-will-affect-cpa-firms-in-2020-6du30lh>
21. GS1 Slovenija. (2020). *Format e-Slog* Pridobljeno 7 maja 2020 iz <https://www.gs1si.org/Standardi-GS1/Izmenjava/Elektronsko-poslovanje/e-Slog>

22. Hafner, A. (2005, 2. maj). *Pri eDavkih največja ovira ureditev pooblastil*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://www.finance.si/119233/Pri-eDavkih-najvecja-ovira-ureditev-pooblastil>
23. Hood, T. (2020, 27. januar). *7 Skills Every Accountant Needs in the Age of Automation* [objava na blogu]. Pridobljeno 26. maja 2020 iz <https://blogs.oracle.com/modernfinance/7-skills-every-accountant-needs-in-the-age-of-automation>
24. I-scoop (brez datuma). *Digitization, digitalization and digital transformation: the differences*. Pridobljeno 24. januarja 2020 iz <https://www.i-scoop.eu/digitization-digitalization-digital-transformation-disruption/>
25. iCenter. (2020). *Predstavitev*. Pridobljeno 9. maja 2020 iz <http://www.icenter.si/predstavitev/>
26. IRIS Software Group. (2019, 21. marec) *Accountants struggle to move clients to bookkeeping software*. Pridobljeno 24. marca 2020 iz <https://www.iris.co.uk/news/accountants-struggle-to-move-clients-to-bookkeeping-software/>
27. Kapitanovič, P. (2020, 16. april). *Kdo je kriv, če e-BOL ni oddan pravočasno*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://svetkapitala.delo.si/aktualno/kdo-je-kriv-ce-e-bol-ni-oddan-pravocasno-299927>
28. Kreher, M., Sellhorn, T. & Hess, T. (2017). *Digitalisation in Accounting*. Pridobljeno 24. februarja 2020 iz <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/de/pdf/Themen/2017/digitalisation-in-accounting-en-2017-KPMG.pdf>
29. Leonard, K. (2019, 31. januar). *Advantages & Disadvantages of Computerized Accounting. Small Business*. Pridobljeno 17. februarja 2020 iz <http://smallbusiness.chron.com/advantages-disadvantages-computerized-accounting-4911.html>
30. Marr, B. (brez datuma). *The Digital Transformation Of Accounting And Finance – Artificial Intelligence, Robots And Chatbot*. Pridobljeno 25. maja 2020 iz <https://bernardmarr.com/default.asp?contentID=1503>
31. Mihajlovič, N. (2011, 18. oktober). *Krči novega informacijskega sistema Durs*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://www.finance.si/327375/Krci-novega-informacijskega-sistema-Durs>
32. Mikuš, Š. (2014, 10. september). *E-računi za proračunske uporabnike so le prvi korak*. Pridobljeno 6. maja 2020 iz <https://www.finance.si/8809314/E-racuni-za-proracunske-uporabnike-so-le-prvi-korak>
33. Neighbour, A. (2020, 30 januar). *The future of Bookkeeping is emerging. What do you need to know?* [objava na blogu]. Pridobljeno 26. maja 2020 iz <https://www.reckon.com/reckon-blog/what-bookkeepers-need-to-know-today-to-prepare-for-tomorrow/>

34. PCMag. (2017, 22 avgust). *Embrace the Chatbot Revolution*. Pridobljeno 25. maja 2020 iz <https://medium.com/pcmag-access/how-to-embrace-the-chatbot-revolution-97cb42ece714>
35. Petavs, S. (2013, 2. september). *Tehnologija bo izrivala male računovodske servise*. Pridobljeno 24. marca 2020 iz <https://www.finance.si/8346436>
36. Portal-OS.si. (2019, 6. julij). *Bolniški list kmalu ne bo več potreben*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz <https://portal-os.si/bolniski-list-kmalu-ne-bo-vec-potreben/>
37. Pratt, M. (2017, 9. oktober). *Benefits od Making the Move from Paper Accounting to Digital*. Pridobljeno 17. februarja 2020 iz <https://www.business.org/finance/cost-management/benefits-making-move-paper-accounting-digital/>
38. PRONET, Kranj, d.o.o. (2020). *Accountingbox na kongresu v Laškem*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://accbox.net/dogodki/accountingbox-na-kongresu-v-laskem/>
39. Sage Group. (2019, 13. maj). *The Practice of Now 2019 report*. Pridobljeno 24. februarja 2020 iz <https://www.sage.com/fr-be/-/media/files/company/documents/pdf/business%20builders/latest%20news/the-practice-of-now-report-april-2019.pdf?la=fr-be>
40. Saop d.o.o. (2020a). *O nas*. Pridobljeno 9. maja 2020 iz <http://www.saop.si/o-nas/>
41. Saop d.o.o. (2020b). *Celostna grafična podoba*. Pridobljeno 9. maja 2020 iz <http://www.saop.si/o-nas/celostna-graficna-podoba-14652/>
42. Saop d.o.o. (2020c). *Poletni seminar iCenter Trgovina za javni sektor*. Pridobljeno 9. maja 2020 iz <http://www.saop.si/media/ic-poletni-seminarji-2015-trgovina-js.pdf>
43. Saop d.o.o. (2020d). *Osnovna sredstva in drobni inventar*. Pridobljeno 9. maja 2020 iz <http://www.saop.si/media/xxl-konferenca-osnovna-sredstva-ic.pdf>
44. Smrekar, T. (2014, 4. avgust). *Podjetniki in podjetja, davčnih opominov vam ne bodo več nosili poštarji*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://www.finance.si/8807253/Podjetniki-in-podjetja-davcnih-opominov-vam-ne-bodo-vec-nosili-postarji>
45. Smrekar, T. (2018, 19. junij). *Furs prenavlja eDavke. Kako vam bodo koristili?* Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://www.finance.si/8935353/Furs-prenavlja-eDavke-Kako-vam-bodo-koristili>
46. SOFTEH d.o.o. (2020). *Solutions*. Pridobljeno 8. maja 2020 iz <https://www.softeh.com/en/pantheon/accounting/>
47. Spin Global Consulting d.o.o. (2020). *E-računi*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz https://www.spinconsulting.eu/si_e-racuni,85.html
48. STA. (2006a, 6. marec) *Rast elektronskega davčnega poslovanja*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://www.finance.si/146762/Rast-elektronskega-davcnega-poslovanja>
49. STA. (2006b, 12. julij). *Sistem e-davki zaživel*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://www.dnevnik.si/68673/posel/novice/68673>
50. STA. (2008, 28. december). *Oddaja podatkov Dursu z letom 2009 le še prek spleta*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://www.finance.si/233635/Oddaja-podatkov-Dursu-z-letom-2009-le-se-prek-spleta>

51. STA. (2017, 2. maj). *Furs vse več dokumentov vroča elektronsko*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://live.finance.si/8900672/Furs-vse-vec-dokumentov-vroca-elektronsko>
52. STA (2018, 9. julij). *Prva večja prenova eDavkov*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://svetkapitala.delo.si/aktualno/prva-vecja-prenova-edavkov/>
53. STA & Zavšek, S. (2018, 9. julij). *Nova podoba spletnega portala eDavki*. Pridobljeno 5. maja 2020 iz <https://siol.net/novice/slovenija/nova-podoba-spletnega-portala-edavki-472361>
54. Syynimaa, N. & Jylha, T. (2019). *The Effect of Digitalisation on Accounting Service Companies*. Pridobljeno 6. marca 2020 iz <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/66354/jylhasyynimaaiceis2019212.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
55. UJP. (2019, 21. december). *Navodila za uporabo portala UJP eRačun*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz https://www.ujp.gov.si/DocDir/e-racuni/UJPPeracun_NAVODILA_ZA_DELO.pdf
56. Vasco d.o.o. (2020a). *Podjetje*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://www.vasco.si/podjetje/>
57. Vasco d.o.o. (2020b). *Produkti*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://www.vasco.si/produkti/>
58. Vasco d.o.o. (2020c). *Finančno računovodski podsistem*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://www.vasco.si/produkti/financno-racunovodski-podsistem/>
59. Vasco d.o.o. (2020d). 3. *Šifranti*. Pridobljeno 20. maja 2020 iz <https://www.vasco.si/podpora/knjiga-prejetih-faktur-kpww/3-sifranti/>
60. Wattanajantra, A. (2019, 7. januar). *AI & Automation: benefits for business & industry*. Pridobljeno 25. maja 2020 iz <https://www.sage.com/en-us/blog/ai-automation-benefits-for-business-industry/>
61. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije – ZZZS. (brez datuma). *Elektronsko potrdilo o upravičeni zadržanosti od dela (eBOL)*. Pridobljeno 7. maja 2020 iz https://partner.zzs.si/wps/portal/portali/aizv/zdravstvene_storitve/obrazci_in_listine_z_zzs/eBOL!/ut/p/z1/04_Sj9CPykyssy0xPLMnMz0vMAfIjo8zivTxNDTy8gg18_d19DQ0CHQ2CXD0CXY0MjEz1C7IdFQEvf7zz/
62. Žemva, K. (2019, 26. april). *Digitalizacija prinaša več časa za strokovnost*. Pridobljeno 13. maja 2020 iz <https://www.dnevnik.si/1042884444>